

PRI NAS 10.000 VLAGATELJEV

PREDLANI NEKAJ ČEZ 100 MILIJONOV, LETOS 188 MILIJONOV HRANILNIH VLOG V POMURJU — DENARNI ZAVODI PREDVIDEVAJO PROPAGANDNO AKCIJO OB DNEVU VARČEVANJA — UGODEN RAZVOJ DENARNEGA VARČEVANJA MED ZADRUŽNIKI

Predlani, meseca septembra, je bilo na območju našega okraja vloženih pri denarnih zavodih 100 milijonov 500 tisoč dinarjev hranilnih vlog. Letos do konca septembra se je povečalo število vlagateljev kot hranilnih vlog, tako da so znašale denarne naložbe ob koncu septembra 188 milijonov 362 tisoč dinarjev, vlagateljev pa je bilo 9816.

Po podatkih Narodne banke ima shranjen svoj denar pri Narodni banki 2195 vlagateljev s skupno vsotno vlog 63 milijonov, 57 tisoč dinarjev, pri vseh štirih komunalnih bankah je 4912 vlagateljev v skupni vsotni vlog 94 milijonov 428 tisoč dinarjev, pri Zadrugi hranilni- ci 628 vlagateljev s skupno vlogo 2 milijona 785 tisoč dinarjev. Stalen porast vlog je zaslediti tudi pri hranilno - kreditnih odsekih kmetijskih zadrug. Teh

je v tem okraju 46 z 2081 vlagatelji, ki imajo 28 milijonov 94 tisoč dinarjev hranilnih vlog.

Banke na območju soboškega okraja pripravljajo za 30. oktober — mednarodni Dan varčevanja — splošno propagandno akcijo. Zadruga hranilnica je predvajala v ta namen film »Lepo je biti mlad« s predfilmom »Dinar na dinar — palača«. Predstave so bile pretekle četrtek in petek.

Prav tako so razpisali v soboških šolah nagrado za najboljšo nalogo o denarnem varčevanju. V vsakem razredu bodo nagradili po 3 nagrade.

Kot okrajna Komunalna banka, so tudi vse njene podružnice razpečale večje število propagandnih lepakov in razstavile v izložbah trgovskih podjetij lične hranilnice.

Z zadnje seje OO SZDL za Pomurje AKTIVNEJŠE IN KONKRETNEJŠE DELOVANJE

Na razširjeni seji OO SZDL za Pomurje — bila je preteklo soboto v Soboti — so razpravljali predvsem o pripravah za volitve zadrugnih svetov in upravnih odborov KZ, kakor tudi o nalogah SZDL pri izvajanju teh volitev. V razpravi o kadrovskih in organizacijskih vprašanjih je dosedanji predsednik tega političnega foruma Ivan Horvat, ki odhaja na službeno mesto nazaj v beltinsko občino, podal odstavko, ki so jo navzoči sprejeli, in izvolili za novega predsednika sekretarja OK ZKS Jana Rosa.

Politično ocenjevanje priprav za volitve zadrugnih svetov je bilo vsestransko — v referatu sekretarja OK ZKS Jana Rosa in v dokaj živahni razpravi ostalih odbornikov. Pokazalo je tudi na vrsto subjektivnih slabosti, ki jih bo potrebno odpraviti čimprej, če hočemo dobiti kadrovske močne zadrugne svete, ki bodo s svojim odločanjem in upravljanjem uveljavljali resničen napredek svojih organizacij in njihovo gospodarsko-proizvodno vlogo v našem kmetijstvu.

V nekaterih občinah so bile dogovorjene seje političnih vodstev dokaj kasno in šele po posredovanju okrajnega političnega foruma; povsod tudi niso dovolj analizirali obstoječega stanja in so bile seje bolj formalne kot pa temeljita priprava za akcijo. Tako je bilo ponekod tudi delovanje občinskih političnih aktivov.

Številna politična vodstva v občinah pa so doumela, da je treba pridobiti za aktivno sodelovanje širok krog ljudi in ustanoviti ob KZ sposobne in prepricljive politične aktivne. V teh občinah so že v dosedanjih pripravah za volitve zabeležili nekatere uzodne uspehe, ki se kažejo zlasti v uspešnem sklepanju pogodb o kooperaciji in pravočasnem izpolnjevanju jesenskega setvenega načrta (Gornja Radgona, Čepinci).

uspešnem vključevanju novih članov, zlasti še žena in mladih pridelovalcev v KZ (radgonska, ljutomerska in beltinska občina), intenzivnem političnem delovanju pri sestavljanju kandidatskih list (Radgona, Beltinci) itd. Važna je vsekakor ugotovitev, da smo v pripravah za volitve zadrugnih svetov dosegli premajhno širino, da so bile posamezne akcije premalo konkretne in premalo posledica enotnega nastopa vseh odgovornih čimteljev v občini in da smo marsikje v teh pripravah premalo upoštevali konkretne razmere v posameznih KZ. Nedopustljiva slabost je na pr., da nekateri ObLO še sploh niso razpravljali o volitvah zadrugnih svetov in se zategali tudi vsi odborniki še niso vključili v samo akcijo, so pa celo primeri, da so posamezniki nastopali proti.

Polletni občni zbori so bili doslej opravljani v 38 KZ, med katerimi jih je bilo 26 sklepnih po prvem, 11 po drugem in 1 še po tretjem sklicanju. Udeležba zadrugnikov na zborih se je gibala med 9 in 65 odstotkov, a razprave so bile kaj različne: ponekod dobre in kritična konstruktivna, drugod slabe, brez vsebine in čisto zgolj kritičanske. Slabo udeležbo je treba delno pripisati tudi nujnim in posebnim opravilom na polju, toda občina pasivnost v ne-

katerih KZ vzbuja upravičeno zaskrbljenost, kajti nemogoče si je zamisliti dobro gospodarjenje kmetijske zadruge brez aktivnega sodelovanja članov pri njenem upravljanju in gospodarsko-proizvodnem usmerjanju.

Na teh zborih in množičnih sestankih SZDL je bilo tudi: premalo konkretnih razprav o perspektivnih in akcijskih programih zadrug, čeprav so sicer marsikje govorili o bodoših nalogah. To je dokajšnja slabost. (Nadaljevanje na 2. strani)

Razprava o problemih zdravstva na zasedanju OLO M. Sobota

Najvažnejše naloge v prihodnjem letu

Ob koncu minulega tedna je bilo v G. Radgoni zasedanje OLO Murska Sobota. Zasedanju pod vodstvom predsednika OLO tov. Rudija Čačinovića sta prisostvovala tudi zvezna ljudska poslanka tov. Janez Hriber in Ivan Kreft. O tekočih problemih zdravstva je poročala predsednica Sveta za zdravstvo tov. Marija Vildova, o delu socialnega varstva pa je podal poročilo predsednik Sveta tov. Jože Uršič.

Poročilo Sveta za zdravstvo OLO Murska Sobota o tekočih problemih zdravstva zajema problematiko v grobem. V glavnem nakazuje probleme in njihovo rešitev, ne posega pa v podrobnosti posameznih vej zdravstvene zaštite. Glede TBC obojenj v našem okraju je prišel Svet do ugotovitve, da ta

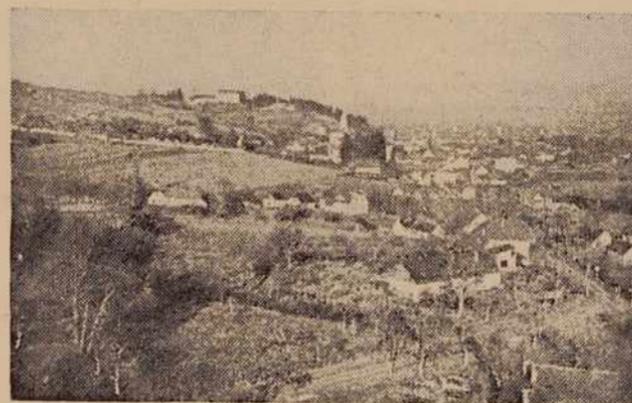
hovo rešitev, ne posega pa v podrobnosti posameznih vej zdravstvene zaštite. Glede TBC obojenj v našem okraju je prišel Svet do ugotovitve, da ta

Na pregledu naj bi jih pošiljale ambulante in odseki za delo pri ObLO.

Pri trahomu ni tako hudih problemov. To velja predvsem za Prekmurje z izjemo občine Petrovci. Zato pa Svet opozarja na potrebo po organizaciji te službe v Apaški kotlini, kjer se je ta bolezen razširila po naseljih. O problemu nalezljivih bolezni ugotavlja Svet, da so v Pomurju še zmeraj precej razširjene. Po statističnih podatkih je teh obojenj pri nas manj kot je republiško povprečje, vendar je treba upoštevati, da zdravstvena služba za mnoga obojenja sploh ne zve. Posamezni ljudski odbori so z načrtnim delom pri asaniranju vodnjakov, stranišč in obcestnih jarkov že precej pripomogli k uspešnemu zatiranju nalezljivih bolezni. Vendar bodo morali upravni organi zdravstvenih ustanov in občinski svet za zdravstvo pokazati več zanimanja za te probleme kot doslej. Več sodelovanja je potrebno tudi z organizacijami RK. Več nalezljivih bolezni beležimo na levem bregu Mure, zato čaka občinske svete za zdravstvo teh občin še dovolj trde ledine pri zdravstvenem prosvetljevanju in asanaciji.

varstvom, da ne bi prihajali v bolnišnice v skrajno zanemarjenem stanju. Pogosto se dogaja, da ležijo taki bolniki po tedne v bolnišnici po nepotrebnem, ker nihče ne skrbi za njihovo oddajo v dom onemoglih ali za oskrbo pri kakšni kmečki družini, kar bi bilo za občino vsekakor ceneje.

O zdravstvenih ustanovah po ukinitvi zasebne zdravniške prakse ugotavlja poročilo Sveta, da so se njihovi upravni odbori zavzeli za materialno osnovo, niso pa še v zadostni meri. (Nadaljevanje na 3. strani)

Radgona, kjer je zasedal OLO

nekoč tako težko ozdravljiva bolezen upada. Res je sicer, da pristojni zdravstveni delavci odkrivajo vedno več bolnikov TBC, vendar pa jih ob že kar dobro razviti zdravstveni mreži in številnih protituberkoloznih disperznih odkrijejo takoj v začetku. To pospešuje zdravljenje in mu zagotavlja uspešnost, hkrati pa je manj nevarnost, da bi se okužila bolnikova okolica, ker je omogočeno zdravljenje odprtih primerov v bolnišnici.

OBVEZEN RENTGENSKI PREGLED SEZONCEV PRED ODHODOM NA DELO

Pri delu disperzerjev opaža Svet, da so uspehi večji tam, kjer dela disperzer za območje ene občine. Na ta način je namreč lažje reševati tako finančne kot socialne probleme. Posebno socialnim problemom bi morali po mnenju Sveta skrbstveni organi pri ObLO posvečati več pozornosti in vplivati bi morali na bolnike, da bi se zares zdravili. V prihodnje bo treba najti tudi sredstva za večje investicije, kot so nabava aparata za globinsko slikanje v Murski Soboti in rentgenskega aparata za gorčični predel Prekmurja. Prav poseben problem predstavljajo v borbi proti tuberkulozi sezonci, ki odhajajo na delo nepregledani. Mnogi od njih se čez nekaj časa vrnejo hudo bolni in sicer že s kaveri. Zato je svet sprejel sklep o obvezni rentgenski pregledih vseh sezoncev v disperzerjih.

pisom posameznih pristojnih inšpekcij, kar velja tudi za ostale mlinske obrate. Sicer pa Svet priporoča razširitev asortimana drobljenia zrnja in predelavo krmil, hkrati pa je treba poostriži kontrolo nad drobljenjem.

OTROŠKI ODDELEK SOBOŠKE BOLNIŠNICE NUJNO POTREBEN

Za zdravilišče Slatina Radenci je znano, da kolektiv letos ni dobil na natečaju posojila za napeljavno centralno kurjavo. Z njo b. lahko zavod poslavka vse leto in bi se s tem poslavka rezijskih stroškov znatno znižala, dohodki podjetja pa zvišali. Potrebno b. b. o, da se za stvar v prihodnje zavzameta ObLO Radgona, a tudi OLO ter s skupnimi sredstvi in sklad, premakneta zadevo v mrtve točke.

Glede soboške bolnišnice ugotavlja med drugim poročilo Sveta za zdravstvo OLO Murska Sobota, da je leta tudi letos napredovala v svoji sistematski rasti. Pridobila je predvsem srednji medicinski kader, ki ga pred dvema letoma skorajda ni imela. Zdej so preureditvena dela v sedanjih bolnišnici v glavnem zaključena. Rešitev problema otroškega oddelka, ki bi bil nujno potreben, je po sodbi Sveta najvažnejša naloga upravnega odbora bolnišnice in okrajnega Sveta za zdravstvo. Kakor je znano, naj bi bil otroški oddelek prvi objekt nove bolnišnice. Zato je Svet zaprosil OLO, da prispeva iz svojega rezervnega sklada sredstva za začetek gradnje.

ZBOLJŠANI DELOVNI POGOJI ZDRAVSTVENIH ZAVODOV

Dalje ugotavlja poročilo Sveta porast števila oskrbnih dni v bolnišnici in opozarja na večjo kontrolo nad bolniki, za katero plača zdravljenje družba. Kaže namreč, da ležijo nekateri bolniki v bolnišnici dlje kot je treba. Hkrati bodo morali občinski sveti za socialno varstvo bolj skrbeti za nego sirot in starčkov, ki so pod socialnim

Pred I. kongresom telesne vzgoje

Zdej, ko smo tik pred prvim kongresom telesne vzgoje v Jugoslaviji, slišimo vse temeljitejšo razpravo o športu in športnih in političnih krogih. Tudi disciplinski postopki proti prekrškom so se pomnožili in zavzemajo poročila o njih vedno večji obseg v dnevnem časopisu. Ko govorijo o nesorazmerju med vrhunskim športom in telesno vzgojo, omenjajo predstavniki telesne vzgoje zlasti kritiko nezdravih pojavov, ki so jo izrekli naši voditelji: tudi na VII. kongresu ZKJ.

Ce izrazimo nesorazmerja v dinarjih, pride do ogromnih razlik. Tako omenjajo, da odpade na posameznika v telesni vzgoji okrog 40 dn, medtem ko na primer odpade na enega nogometaša okrog 17.000 dn. Seveda je podobno tudi nesorazmerje med telesno vzgojo in drugimi vrhunskimi športi.

Prvi kongres telesne vzgoje bo gotovo razčistil mnoge nepravilnosti in dal osnovo za hitrejši razvoj množične telesne vzgoje. S tem sicer ne bo omejen vrhunski šport, vendar bodo izdani predpisi o nagrajevanju in tekmovaljih, česar doslej ni bilo in je prišlo marsikje do večjih manipulacij z denarjem, ki so ga uprave klubov zbirale v športne namene. V večjih klubih so namreč veliko denarja razdelili med športnike in jih tako pridobivali za svoj klub. Vsekakor so to slabo navado prenašali tudi v manjše klube. Vseprisod pa se je kazala težnja po vključevanju čim večjega števila direktorjev v uprave, ki so seveda na osnovi svojih poslovnih vez lahko zbirali znatne količine finančnih sredstev, s katerimi so uprave potem ravnale dokaj neodgovorno.

Prav od tod so potem izvirale nešportne posledice. Športni klubi več niso marali sodelovati. Nešportni odnosi so nastajali med športniki, ki so začeli izjavljati, da jih športna politika ne zanima, ker igrajo le za denar in podobno. Športna vzgoja se je torej marsikje umaknila težnji po zmagah za vsako ceno, potem, da bi prišli v boljšo skupino tekmovalja in podobno.

Prvi kongres telesne vzgoje bo torej prinesel pomembno prelomnico v športnem življenju pri nas.

Mlinska industrija v Pomurju v zagati

Premalo in preveč

Število mlinskih obratov je prevetiko, zmogljivosti pa nelzkoriščene

Na nedavni seji Sveta za industrijo in obrt OLO so razpravljali med drugim tudi o mlinski industriji v Pomurju. Znano je, da s 1. julijem letos ne veljajo več pooblastila mlinskim podjetjem v Pomurju o predelavi in prodaji mlatilniške merice. Problem mlinske industrije je bil v Pomurju pereč že prej, v novem položaju pa tarejo mline v našem okraju tudi še finančne težave.

Po ugotovitvah posebne komisije je v Pomurju preveč mlinov. Samo v marljanski občini pride na en mln 465 prebivalcev. Zmogljivost vseh mlinov v Pomurju znaša nad 900 vagonov in je večja od pridelka. Posledica tega so nelzkori-

ščene zmogljivosti. Kot primer lahko navedemo mlin v Beltinci, ki ima le eno tretjino zmogljivosti izkoriščene.

Najbolj so izkoriščene zmogljivosti električnega valjčnega mlina v Lendavi in soboškega mlina, vendar delata oba mlina

v kooperaciji z mariborskim podjetjem »Mlin-Testenine«. V lendavskem mlinu je stanje 10% : 90%, v soboškem pa 50% : 50%. Zato ni čudno, če so vsi manjši mlini končali letošnje prvo polletje z izgubo, izgubo pa je imel tudi lendavski mlin.

Dalje je znano, da je vedno več novih zasebnih mlinov, medtem ko družbena kontrola nad prometom z žitaricam ni zadostna. Tudi stanje osnovnih sredstev mlinov v Pomurju je izredno slabo — razen v Lendavi in v Soboti. Pričakujejo, da bo v drugem polletju izguba v mlinih zaradi izpada merilne mlatilniške merice še večja. Tudi soboški mlin ni v rožnatem položaju, saj opravlja le usluge za že omenjeno mariborsko podjetje, prej pa so sodili v njegovo dejavnost tako odkupi kot predelava in prodaja. Hkrati je soboški mlin povsem izrabil slik s tržiščem, a tudi finančno se to že odraža.

Svet za industrijo in obrt pri OLO M. Sobota se je zavzel za to, da dobi soboški mlin potrebno pooblastilo, kakršnega ima sedaj le omenjeno podjetje v Mariboru. Vendar Svet sodi, da je treba rešiti tudi problem večjih socialističnih obratov mlinske industrije v Pomurju. Kaže, da bi bila najboljša rešitev združeno podjetje z obrati v Lendavi, Ljutomeru in Apačah, oziroma kooperacija soboškega mlina z ostalimi socialističnimi mlini. Glede zasebnih mlinov Svet sodi, da jih bodo morali lastniki urediti ustrezno pred-

Zvedeli smo

...da so v novi vinski kleti pri Kapeli te dni montirali in napolnili prve orjaške sode z moštom. Nove sode neprestano pripravljajo in jih nameščajo na posebej pripravljene cementne postavke v že urejenih kleinih prostorih. Z močnim ventilatorjem dovajajo v klet sveži zrak, ker bi sicer bilo v kleti nevdržno zaradi plinov, ki nastajajo pri vrenju mošta. Hkrati pa že tečejo zaključna gradbena in inštalacijska dela.

VG pri Kapeli pričakuje nadpovprečen pridelek vina. Vreme jim je pri trgatvi najprej delalo nepri- like. Takoj po dežju trgatve niso nadaljevali, ker bi mokro grozdje kvarno vplivalo na kakovost vina. Razen svojih stalnih ima posestvo najetih še precej sezonskih delavcev, ki vsak dan od jutra do večera pridno trgajo grozdje, da bodo lahko pravočasno opravili trgatve.

Koča Popovič na uradnem obisku v Angliji

Obisk jugoslovanskega zunanjega ministra Koča Popoviča v Veliki Britaniji, ki se je začel 28. okt. in bo trajal do 1. novembra, ocenjujejo v Londonu za dogodek, ki sodi med takšne dogodke, ki po svojem pomenu in značaju obračajo naše vidno pozornost političnih in diplomatskih krogov. Na službeni obisk v Anglijo je povabil Kočo Popoviča britanski zunanji minister Selwin Lloyd v času svoje bivanja v Jugoslaviji v preteklem letu. To je samo nadaljevanje srečanj med najvišjimi predstavniki obeh držav, ki so se zvrstila v zadnjih letih. Britanski premier Anthony Eden je obiskal Jugoslavijo 1952. leta, naslednje leto je obiskal predsednik Tito Veliko Britanijo, a leta 1955 je obiskal Veliko Britanijo podpredsednik Edward Kardelj.

V času sedanjega obiska Koča Popoviča v Veliki Britaniji bodo govorili o najpomembnejših mednarodnih vprašanjih, ki so vzajemnega interesa za obe državi. To je toliko pomembnejše, v kolikor vemo za mnenje, ki je v Veliki Britaniji službeno izraženo z besedami: »Jugo-

slavija zavzema posebno mesto v mednarodni politiki, zato Britanija prispjuje misljenju jugoslovanske vlade posebno velik pomen. Med drugim je predvideno tudi srečanje Koča Popoviča in britanskega ministra za trgovino. To pomeni, da bo posvečena posebna pozornost tudi gospodarskim odnosom med obema državama. Velika Britanija je eden od največjih uvoznikov jugoslovanskih konzerv in lesa. Na jugoslovanskih uvoznih spiskih pa imajo najpomembnejše mesto kmetijski stroji in oprema. Jugoslavija kmetijske stroje zelo potrebuje še v večjem obsegu, med tem pa je za Britanijo zelo pomembna razširitev trga v sedanjem obdobju. Potemtakem lahko pričakujemo v tem smislu nekatere pomembne sklepe.

Alžirci čakajo nove predloge

V Alžiriji je že nekaj časa bilo mogoče opaziti nagnjenje k zmernemu sporazumevanju s Francijo. Gotovo je k temu prispevalo pričakovanje, da bo general de Gaulle vnesel v politiko proti Alžiriji nekaj povsem novega. Toda generalov predlog, naj bi bila pogajanja v Parizu, in namigovanja na brezpogojno predajo, so razburila predstavniške alžirske osvobodilne vojske. Torej ni nič čudnega, če so sklenili v alžirski vladi, da bodo odklonili sporazumevanje na osnovi generalovih predlogov in pogojev.

V francoski javnosti so nekateri sicer skušali prikazati tako odločno stališče alžirske vlade kot odklonilno stališče proti Franciji, toda alžirska vlada je pojasnila, da ni proti razgovorom, temveč da odklanja generalove predloge, ki so zanjo nesprejemljivi.

Alžirska vlada po tem pričakuje, da bodo v Franciji pristali na razgovore na nevtralnem ozemlju in da bodo našli sprejemljive predloge za sporazumevanje.

Tudi v M. Soboti

enotno društvo učiteljev in profesorjev

Sredi minulega tedna je bil v Murski Soboti občini zbor Društva učiteljev in občini zbor Društva profesorjev in predmetnih učiteljev. Na skupnem občnem zboru sta se obe društvi združili v enotno Društvo učiteljev in profesorjev, kar so drugod storili že prej.

Za predsednika društva so izvolili soglasno profesorja Frana Hajnška, zbranim pa je spregovoril tudi ravnatelj prof. Janko Liška. O doseganju dela obeh doslejšnjih društev in nalogah novega društva bomo poročali prihodnjič.

USPELO PREDAVANJE V SOBOTI OB 15-LETNICI OZN

Društvo pravnikov LRS, podružnica za Pomurje v Soboti je prejšnji petek zvečer priredila uspešno predavanje v počastitev 13. obletnice ustanovitve Organizacije združenih narodov. O temi »Ob 13. obletnici OZN« je predaval dr. Beguš. Predavanja se je udeležilo okrog 50 ljudi, kar je za sobotne razmere že kar precej.

VZPODBUDEN USPEH v LIPI (Okrog 50 novih družinskih članov KZ)

V Lipi (beltiška občina) so zadnje dni pridobili okrog 60 novih članov za kmetijsko zadrugo. Nove zadrugne članke so pridobili tako, da so obiskali 115 hiš v kraju in se s kmečkimi ljudmi sproščeno pogovarjali o doslejšnjem delovanju domače KZ in o možnostih za njene prihodnje gospodarske uspehe.

Rezultat akcije, v kateri so družno sodelovali člani zadrugnega upravnega odbora, vaške organizacije SZDL in krajevnega odbora, je torej 60 novih zadrugnih članov, med tem 11 rednih. Med družinskimi člani prevladujejo žene, ostali pa so mladi pridelovalci.

Sedaj je v tej prekmurski vasi precej možnosti, da bodo za zadrugni svet lahko v večjem številu kandidirale tudi žene in kmečka mladina.

Z zadnje seje OO SZDL za Pomurje

(Nadaljevanje s 1. strani)

saj bi morali že sedaj določiti konkretne naloge, ki jih bomo morali izpolniti že v jeseni, da bomo lahko spomladi uspešno izpeljali setev.

Ponekod so se zadrugniki ob sodelovanju političnih organizacij in aktivov že temeljito pomenili o kandidatih za zadrugne svete — to še zlasti velja za radgonsko občino, kjer so v razpravah na polletnih občinskih zborih dokaj aktivno sodelovale tudi žene in mladi zadrugniki, rezultat te njihove aktivnosti pa je, da imajo oboji precej svojih zastopnikov na kandidatih listah — drugod pa o tem še razpravljajo ali pa vse skupaj prepustijo zgolj ozkem krogu ljudi. S takim tehnokratskim delovanjem brez prave vsebine lahko izpolnilo nalogo samo formalno, toda to bo pozneje velika ovira pri uspešnem delovanju KZ.

Načrtno gospodarjenje

Občinski ljudski odbori so že sprejeli načrte o perspektivnem razvoju gospodarstva v svojih okoliših za dobo petih let; v teh načrtih so določili osnovno smer gospodarskega razvoja, dolžnost gospodarskih organizacij pa je, da v splošnem določene naloge povsem konkretizirajo in prilagodijo svojim gospodarsko-proizvodnim razmeram.

Industrijska, obrtna in druga podjetja so sestavila svoje perspektivne načrte in so o njih razpravljali že tudi organi delavskega upravljanja, v kmetijskih zadrugah, ki so po novih zakonskih predpisih urejene gospodarske organizacije na podeželju, pa še nismo prišli daleč s tem načrtovanjem, dasi so stvarne potrebe tolikšne, da bi KZ že morale imeti natančno precizirane načrte s svojega področja gospodarskega delovanja. Za ta-

ko delo pa je že tudi skrajni čas, saj je treba upoštevati, da predvidevamo dolgoročne naloge in da sta v dobo petih let ošteti tudi leti, ki bosta letos v 31. decembrom že mimo nas. V naslednjih treh letih bo treba torej s pospešenim delovanjem na oseh področjih kmetijstva opraviti redne naloge, predvidene v načrtih za to časovno obdobje, mimo tega pa še nadoknaditi zamujeno, saj lahko samo od popolne izpolnitve okrajnega in občinskih perspektivnih načrtov pričakujemo tudi uresničenje predvidevanj o zvezi s povečanjem narodnega dohodka in splošnim izboljšanjem živiljskega standarda. Naj zadostuje samo

Komentar

en primer: letos smo zasejali okrog 1.500 ha ali 10 odst. vse setbene zemlje z zelo rodno pšenico italijanskih in domačih sort, toda v vsej predvideni pelletni proizvodnji je to komaj šestina tistega, kar bomo morali doseči v petih letih.

Pri sestavljanju perspektivnih načrtov KZ ne bomo predvidevali kampanjskih, marveč stalne in dolgoročne naloge z oseh področij kmetijstva. Vse kmetijske stroke, ki so značilne v določenem zadrugnem okolišju, bomo obrabnavali enakopravno, prednost pa dajali zlasti tistim, od katerih lahko pričakujemo največ otipljivih gospodarskih koristi. V živinoreji n. pr. že vrsto let po osvoboditvi zastoja

vse sile in sredstva za učinkovito plemensko odbiro živine, ki je sicer važen pogoj za izboljšanje živinoreje kot celote, vendar pa še vedno premalo, če upoštevamo tisto, kar priznavajo tudi strokovnjaki: namreč, da krava doji pri gobcu. Torej ob tem prizadevanju tudi večji napori za izboljšanje travnosti in pašništva, da bomo dobili več kakovostne krme za živino, kajti od travnikov in pašnikov, ki jih že desetletja gnojijo samo škranjčki, pač ne moremo pričakovati, da nam bodo dajali več kot nam lahko v svoji naravni stihiji. V naši pokrajini so ugodni pogoji tudi za semnarstvo, dalje za sodobno obnovo in obdelavo vinogradov in sadonjakov itd. Vse te naloge morajo dobiti dostojno mesto v zadrugnih perspektivnih načrtih, pri tem pa kajpak ne bomo spregledali niti skupnih nalog, ki jim ena sama zadruga ni več kos (n. pr. gradnja semenskega skladišča, obrata za predelavo perlutine itd.). Pri takih akcijah večjega obsega bodo potrebna skupna prizadevanja večjega števila zadrug, pa bo treba to v ustreznih postopkih za beležiti tudi v perspektivnem načrtu sleherne izmed njih.

Zato je odločno priporočilo, formulirano na zadnji seji OO SZDL, naj za to plačani strokovnjaki pospešijo svoje delo pri sestavljanju zadrugnih perspektivnih načrtov, dobrodošlo in še ob pravem času, kajti že na zborih zadrugnikov, kjer bodo potrjevali kandidatne liste za zadrugne svete, je potrebno priti pred kmečke ljudi s konkretnimi sugestijami za vsak zadrugni okoliš posebej, do prjih se zadrugnih svetov pa bodo morali biti ti načrti že sestavljeni, saj predvidevajo, da bo razpravljanje o akcijskih programih prvo važnejše opravilo teh najvišjih organov zadrugnega upravljanja.

Na kraju še to: od perspektivnih in akcijskih programov KZ bo namreč precej odvisno, kako uspešno bodo lahko delovali sami zadrugni sveti in upravni odbori, ki jih bodo prvi volili iz svoje sredine, dalje bo z njimi dano tudi poročstvo, da se bomo naposled le iznebili kampanjsčine pri uveljavljanju važnejših ukrepov v kmetijstvu in da se bomo na take akcije lahko tudi pravočasno gmotno in organizacijsko pripravili, brez večjih nihljev in subjektivnih slabosti, ki so bile nemala ovira s precejšnjimi posledicami tudi v pripravah za letošnji jesenski setev.

S. K.

S. K.

Nesoglasja v NATO

Med različnimi povodi, ki kalijo odnose v NATO, je predvsem kritika, ki jo izrekajo ljudje kot sta maršal Montgomery, ki meni da je Atlantski pakt pregledna organizacija s preveč vodilnega kadra, in vesti o tem, da je de Gaulle predlagal nekakšno reorganizacijo v NATO s tem, da je predlagal Eisenhowerju in Mac Millanu, naj bi Velika Britanija, ZDA in Francija prevzeli politično vodstvo atlantskega zavezištva.

Poluradna poročila iz Francije potrjujejo stike z Mac Millanom in Eisenhowerjem, toda ne govorijo o podrobnostih, med tem ko drugod o tem ne dajejo izjav. Vsekakor je nekaj na stvari in se govori o tem tudi med šefi drugih držav in predstavniki NATO.

Spor okrog Cipra

Ze nekaj časa trajajo v NATO pogajanja o zahtevah Cipra po neodvisnosti, četudi v sklopu britanske skupnosti narodov. To pomeni popolnoma novo situacijo, ki je pred tem vztrajala na priključitvi Cipra h Grčiji. Toda Anglija se, iz razumljivih vzrokov, ne strinja s samostojnostjo Cipra in si prizadeva ohraniti na otoku, čim dalje je mogoče, takšno stanje, kakršno je zdaj. Na angleški strani je tudi Turčija, kajti nekaj ciprskih prebivalcev je tudi turške narodnosti. Po tem mnenju naj bi bil otok razdeljen med Turke in Grke, ki pa doslej niso našli sožitja.

Ciper je za angleške agresivne težnje še vedno zelo pomemben, saj vemo, da so s Cipra napadli Suez in da so od tam poslali svoje enote tudi v Jordanijo. Ciper je torej odskočna deska za zavarovanje angleških koristi na Bližnjem vzhodu, kot o tem govorijo v Veliki Britaniji.

Sirše obravnavanje ciprskega vprašanja ne bi bilo ugodno za Veliko Britanijo, zato nepopustljivo vztraja pri tem, da ostanejo razgovori med tremi partnerji: Grčijo, Turčijo in Veliko Britanijo.

Grška vlada pa je drugačnega mnenja in ne bo sodelovala na konferenci v zvezi s Ciprom, kjer ne bodo tudi vse ostale članice NATO in morebiti tudi predstavnik ZDA, ki bi imel zagotovljeno le pravico predlagatelja.

Umik z obalnega otočja?

Po zadnjih poročilih s celine in obalnega otočja Kitajske bo menda tudi na tem območju nastopila doba pomirjevanja. Celinska Kitajska je sicer nedavno znova začela obstreljevati otoka Macu in Kvevoj, toda nedavno je sklenila, da bo z obstreljevanjem nadaljevala le vsak drugi dan, da bo prebivalstvo lahko skrbelo za svojo preskrbo. Istočasno smo zvedeli, da formoška vlada pripravlja počasno evakuiranje vojakov z obmejnih obalnih otokov, kjer je trenutno okrog 100.000 Cankajskih vojakov. Iz prestižnih vzrokov bo ta akcija kar se da najbolj neopazna.

Volitve v Ameriki

Ameriški volilci bodo 4. novembra izbrali 456 novih članov predstavniškega doma, tretjino članov senata in 34 guvernerjev zveznih držav. Volilne priprave trajajo približno tri mesece, toda kot kaže, bi republikanci najraje in rok še znatno podaljšali, kajti demokrati so v vo-

lilno kampanjo zelo učinkovito vpletli ameriške zunanjepolitične težave, zlasti one okrog Formoške otočje. Ze po tem lahko sklepamo, da se tokrat zbirajo okrog demokratov vedno večje skupine ameriških volivcev, ki so za mir in pomiritev izredno občutljivi.

Umik iz Libanona in Jordanije

Kot poročajo, so se zadaj ameriški vojaki že vrnili iz Libanona v svoje baze v Zahodni Nemčiji. Prav tako se je nadaljevalo umikanje angleških vojakov iz Jordanije na svo-

ja prejšnja mesta na Cipru. Tako kaže tudi v tem delu, da je razvoj privredne pomiritve s spremembami, ki so nastale na Bližnjem vzhodu.

ZADRUŽNO HRANILNIŠTVO V POMURJU

ob mednarodnem Dnevu varčevanja

nje iz družbenih sredstev. V ta namen je bilo letos dano okrog 30 milijonov dinarjev kreditov. Zadrugno hranilništvo v Pomurju ima svoj osrednji denarni zavod: Zadrugno hranilnico in posojilnico v Murski Soboti, ki so jo ustanovile zadrugne in katera povezuje celotno zadrugništvo in kmetijstvo v Pomurju.

Zadrugna hranilnica in kmetijske zadrugne so zbrale do sedaj 11.802

vlagatelja z 61 milijoni hranilnih vlog in naložb na obračunskih knjižicah, preko katerih poslujejo kmetje s svojo zadrugo. Skromen je sicer ta znesek, toda če upoštevamo, da je bilo zbranih na koncu leta 1955 le 8 milijonov vlog, na koncu leta 1956 18 milijonov, a na koncu leta 1957 že 42 milijonov in do konca septembra 1958 61 milijonov dinarjev vlog, moramo priznati, da misel za varče-

vanje počasi, a zanesljivo prodira v zavest naših delovnih ljudi.

Misel za varčevanje bi se širila še hitreje in porast vlog bi bil še večji, če bi imeli v vseh zadrugah dovolj za to sposobnega kadra. Vendar se tudi ta ovira postopoma odstranjuje s prirejanjem raznih seminarjev, tako da lahko pričakujemo v najkrajšem času krepak razmah hranilništva v našem zadrugništvu.

KAMEN DO KAMNA PALAČA ZRNO DO ZRNA POGAČA!

Dijaki!

Kdor redno vlaga, mu imovina raste. Zato vsak dinar na mladinsko hranilno knjižico

ZADRUŽNE HRANILNICE IN POSOJILNICE MURSA SOBOTA ali najbližje kmetijske zadrugne

»NEKOLIKO MANJ KOT SMO PREDVIDEVALI«

V soboškem društvu ekonomistov delujeta dve sekciji: ekonomska in računovodska. Člani računovodske sekcije so opravili letos več predavanj o zaključnih računih in polletnih obračunih v M. Soboti, Radgoni in v Ljutomeru.

Ekonomska sekcija je pripravila 3 predavanja: o merjenju

produktivnosti in medobratna primerjava, organizacija upravljanja in vodenja ter predavanja o perspektivnem planu razvoja kmetijstva v naši republi-

Člani društva so se udeležili med drugim tečaja za knjigovodje, ki je bil v Rogoški slatini, o čemer so kasneje predavali v Ljutomeru, Radgoni in v

Na letnih konferencah aktivov LMS povsod razpravljajo o letošnji — in bodoči, novih delovnih akcijah naše mladine. Ze letos je sodelovalo pri gradnji avto ceste nekaj stotin brigadirjev iz Pomurja. Kaže, da jih bo v prihodnje še več. Na sliki zgoraj: brigadirji, brigadirke in ostalo osebje ene izmed MDB, v kateri je bilo večje število mladih graditeljev iz Pomurja

„Sodobno gospodinjstvo“

št. 10

Letošnja deseta številka »Sodobnega gospodinjstva«, ki je pravkar izšla, prinaša mnogo pestrega gradiva z vseh osnovnih področij gospodinjstva in gospodinjstvene dela.

V uvodnem članku »Nekateri obliki pomoči družini v stanovanjski skupnosti« so povzete osnovne misli s posvetovanjem ob Tednu otroka, ki so ga organizirale Zveza prijateljev mladine, Zveza ženskih društev, Centralni zavod za napredek gospodinjstva in Glavni odbor zveze sindikatov.

Poglavje iz gospodinjstvene ekonomike zajema članke o tem, kaj lahko nudi trgovina potrošniku (v zvezi s posvetovanjem o trgovini na Konferenci mest v Beogradu), ki ga je napisala tovarišica Cilka Malešič.

Kdor si ureja stanovanje, bo ob teh člankih in nazorih ilustracijah prišel na marsikako misel, n. pr. o ureditvi samske sobe in otroške sobe. Posebno opozarjamo na praktično omaro s popolno garderobo za eno osebo.

Vprašanje, kako obleči otroka doma, dela staršem mnogokrat preglavice. Skice krojev za domače delo pri čiščenju, kuhi ipd., bodo marsikateri mamici prišli prav, ker si lahko kroj naroči na Zavodu.

V rubriki za zdravje in lepoto je priobčen tehten in koristen članek »Prva pomoč otroku pri vsakdanjih nezgodah in nesrečah izpod peresa dr. Ane Krakerjeve. Članek obravnava ureznine, vbovine, opekline in oparine, zlome in zvine, tujeke ter razne druge poškodbe in nesreče v gospodinjstvu.

Precej prostora je v tej številki posvečenega prehrani. Zanimiv je članek o debelosti in članek, namenjen kuharskemu osebju v bolnišnicah. Iz prejšnje številke se nadaljuje članek o pravilnem prehranjevanju mladine s posameznimi jedilniki.

Na zadnji strani so kot navadno vključeni razni recepti, nekaj pletenja (kvačena jopica), drobno gospodinjstvo delo (delo na vrhu v novembru) ter Vprašanja in odgovori.

Gospodinjski koledar 1959

V založbi Centralnega zavoda za napredek gospodinjstva v Ljubljani je te dni izšel Gospodinjski koledar 1959. Koledar je grafično lepo opremljen in skrbno urejen ter vsebinsko bogat. Iz Vprašalnega lista, ki je koledarju priložen, je razvidno, da sta razpisani dve nagradni anketi, prva v zvezi z Vprašalnim listom, druga pa glede gospodinjskega knjigovodstva, ki je tudi letos priložen v posebej vezani brošuri.

V koledarju je mnogo koristnega gradiva in poučnega ter zanimivega branja. Med posamezne mesece so vključeni jedilniki, nato sledi nad 20 strani receptov. Tekstni del vsebuje razne članke in razprave izpod peresa naših najvidnejših strokovnjakov, zlasti članke o vzgoji zdravstva, družbenih vprašanjih, gospodinjstvu in gospodinjstvenem delu.

ki. Vsa ta predavanja so bila v Soboti, Radgoni in v Ljutomeru. Udeležba pri predavanjih je bila povsod zadovoljiva, le v Soboti se je predavanj udeležilo le okrog 15 ljudi.

Razen tega sta predavala dva člana društva na seminarju za predsednike DS in UO, ki ga je pripravil občinski sindikalni svet, dva člana pa sta določena kot predavatelja za študijski program ZK. V Radgoni je soboško društvo ekonomistov organiziralo tudi pripravljani tečaj za ESS.

Soboti. V letnem planu dela društva ekonomistov je bil tudi tečaj za knjigovodje kmetijskih zadrug, ki ga pa niso izvedli.

Ekonomisti so se udeležili letos tudi ustanovnega občnega zbora društva knjigovodij LRS. Temu občnemu zboru je prisostvovalo 30 članov soboškega društva ekonomistov.

Na splošno sodijo, da bo letna bilanca dela društva ekonomistov nekoliko skromnejša kot je predvideval delovni plan.

Sprejem Cicibanov na Dan republike

Na naši šoli smo se resno pripravljali za Dan republike. Tega dne smo sprejeli cicibane med pionirje. Pevci so pripravili nekaj lepih pesmi, tovarišiči v prvih razredih pa so pripravili šolarčke za sprejem v pionirski organizacijo.

Dan pred Dnevom republike smo imeli proslavo. Ogledali smo si raz-

in puškami. Zbrane je za tem pozdravil tov. Porekar. Pionirji so zapeli nekaj pesmi, deklamatorji so recitirali. Za konec pa smo si še ogledali izgrico »Kdo je najvažnejši«

Po tem programu so stopili na oder člani pionirskega štaba. Cicibani so za njimi ponavljali zaobljubo. Predsednik šolskega odbora je pri-

To pa je pionirski pevski zbor osnovne šole v Bakovcih. Lepo so zapeli ob otvoritvi proega paviljona svoje nove šole

stavo tehnike in prometa, ki smo jo sami priredili. Cicibani so si z navdušenjem ogledovali ladje, avtomobile in druge zanimivosti. Nato smo se zbrali v dolgo vrsto: spredaj je šel pionirski štab za njim pa nasmejani učenci s titovskimi rutičami

pel vsem novosprejetim pionirjem značke, fotograf pa jih je fotografiral.

Pionirji so odšli nato v šolo, kjer so jih pogostili.

Radi Pušenjak

5 b raz. oseml. »L. Cankar«

Prva šolska zadruga v Sloveniji

Prejšnji mesec so ustanovili na Srednji ekonomski šoli v Soboti dijaško zadrugo, v katero so se vključili vsi dijakii. Predčetrnajstimi so imeli poseben sestanek na katerem so sprejeli zadruga pravila.

Najprej so člani zadruge prepisovali podjetjem in ustanovam različne zapiski, pravila itd., sedaj pa so se odločili, da bodo organizirali med drugim tudi nakup šolskih potrebščin: papirja in knjig. Razen tega bodo opravljali nekatere usluge; pomagali bodo v podjetjih pri zaračunavanju zamudnih obresti, sodelovali pri inventurah in opravljali še nekatera druga dela.

Pravila zadruge določajo, da bodo pridobljena sredstva delili v posamezne sklade. Tako imajo sklad za kulturno delo, sklad za fizikulturo, investicijski sklad itd. S sredstvi investicijskega sklada bodo nabavili pisalne stroje in še drug šolski inventar, za katerega so proračunska sredstva šole prepriča. Ze v prvem mesecu obstoja zadruge so zabeležili okrog 10 tisoč din prometa. Del pridobljenih sredstev razdelijo med

cah opravili nekatera dela, ki jih bo organizirala zadruga. Tako so se že domenili s soboškim Agromerkurjem in s knjigovodskim centrom, kjer bo čez letne počitnice zaposlenih nekaj članov zadruge.

Pomen zadruge je med drugim tudi ta, da se njeni člani seznanijo z organizacijo in z delom gospodarskih organizacij, ter si tako s praktičnim delom izpopolnjujejo v šoli pridobljeno znanje.

člane zadruge, ki so opravili neko delo.

Člani zadruge imajo svoje vodstvo. Predsednik je Mira Slavčič. Razen predsednika imajo še tehnične vodje, ki organizirata delo, v upravnem odboru pa ima vsak razred svojega zastopnika.

Člani šolske zadruge na ESS so sklenili, da bodo v šolskih počitni-

Mopedisti in vprežna vozila

Preteklo nedeljo je imel okrajni odbor združenja Šoferjev in avtomehanikov v Radenci posebno posvetovanje, na katerem so razpravljali o nekaterih najbolj perečih vprašanjih prometa in strokovnega izobraževanja članov.

Posvetovanja se je udeležilo 96 poklicnih šoferjev in avtomehanikov iz vseh podružnic združenja, razen Ljutomera.

Na posvetovanju so sklenili, da bodo skupno s TNZ priredili v zimskih mesecih posebno izpraševanje poklicnih voznikov motornih vozil. Namen takih izpraševanj je predvsem v osvežitvi znanja o prometnih predpisih. Prav tako bodo organizirali čimveč predavanj o maziivih in gorivih.

Na tem posvetovanju so ugotovili, da bo potrebno tesnejše sodelovanje združenja s TNZ, prav tako pa bi moralo združenje v sodelovanju z množičnimi organizacijami prispevati čim več k varnosti prometa. To predvsem zaradi možnega naraščanja števila motornih vozil

na naših cestah. Letos je namreč v Pomurju okrog 350 tovornih avtomobilov, kar je za 150 odstotkov več kot lani.

Člani združenja so poudarili, da bo potrebno še bolj zaostri boj alkoholizmu med vozniki motornih vozil, saj je znano, da povzroči alkohol največ nesreč, vendar ne pri članih združenja. Med najbolj pereče probleme,

o katerih so razpravljali, pa spada vprašanje mopedistov in voznikov vprežnih vozil, ki ustvarjajo na cesti največ prometnih nezgod.

Člani združenja so tudi menili, da bi morali dobiti za svoje delo nekaj sredstev, ki bi se po njihovem mnenju bogato obrestovala, saj bi združenje tako lažje prirejalo različne tečaje, predavanja itd., kar bi zmanjšalo število prometnih nesreč in škodo, ki nastane na vozilih pri teh nesrečah.

Drobiž iz občine Ljutomer

Društvo Partizan v Veržeju je bilo med zelo aktivnimi. Nastopali so na okrajnih tekmovanjih, na festivalu v Ljutomeru in prirejali samostojne prireditve doma. Zadnje čase to društvo ni kdo ve kako aktivno. Nekaj članov vodstva je odstopilo, ostali pa se pritožujejo nad tem, da ne dobijo nobene dota-

cije od ObLO, da bi adaptirali telovadni dom, ki je tega potreben.

Nedavno je bilo v Ljutomeru zanimivo predavanje o vzgoji otrok k samostojnosti. Predaval je profesor Gustav Silih iz Maribora. Predavanje je bilo namenjeno učiteljem in staršem v okviru ljudske univerze.

Po dolgem, deževnem mesecu je vendar enkrat posijalo sonce — in malega Igorja je kar zaneslo po stezici

Med najboljšimi TVD Partizan Ljutomer

Letos so zelo aktivnemu TVD Partizan v Ljutomeru pridružili tudi kegljišče, na katerem redno vadijo. Aktivno telovadi v društvu 240 članov v raznih športnih vejah. Poleg mladine redno vadijo tudi starejši. Zadnje čase je precej aktivnih tudi med vajensko mladino. Društvo je v tej jeseni priredilo samostojni telovadni večer, na

katerem je nastopilo okrog 200 članov. Nekateri oddelki se že pripravljajo na Zvezni zlet v Beogradu. V načrtu imajo še telovadno akademijo in obdaritev otrok ob Novem letu.

V domu TVD Partizan so pred kratkim uredili vodovod, umivalnico in stranišča. Potrebno bo popraviti še ostrešje,

Skrb za poživitev Prešernove družbe

S temi problemi se je ukvarjal občinski in okrajni odbor Prešernove družbe v Ljutomeru in v Murski Soboti. Člani obeh odborov so bili mnenja, da bodo morali pomagati pri širjenju Prešernove knjige predvsem sindikatu. V vseh krajih kjer Prešernova družba doslej ni

imela poverjenikov, so bili ti imenovani.

Predvsem kmečkimi naročnikom bo treba še pojasnjevati, da izdaja kmečka knjiga strokovne in leposlovne knjige, ki se jih bodo naši ljudje s pridom posluževali.

KAKO NAJ PRIDEM V SOBOTO?

Med tem, ko dandanes stremimo za čimvečjo udobnostjo in boljše zveze v prometu, se dogajajo na nekaterih avtobusnih progah še stvari,

ki ne spadajo več v naš čas. V naslednjih vrsticah, ki jih povem, je mnenje mnogih ljudi od Grada, ki želimo, da se stvar z našim avtobusom, nekako uredi.

Sem v službi pri Gradu in ker učim ves dan, le težko najdem dan, da lahko grem v Mursko Soboto. Vsakih par mesecev en dan. Dvakrat sem imel to srečo — in dvakrat ostal pred zaprtimi avtobusnimi vrati. Vprašujem se, kot tudi več drugih ljudi: ali bi se ne dalo tako urediti, da bi bilo omogočeno tudi pri ljudem od Grada priti v Mursko Soboto? Tudi ljudje od Grada imajo dopolne opravke v Soboti. Ali ni mogoče nekaj sedežev ali prostora

zagotoviti potnikom, ki vstopajo pri Gradu?

Dvakrat so ostali doma celo dijaki! To komentarja ne potrebuje.

To sem zapisal zato, ker se ljudje sprašujejo ali je avtobus na razpologo le tistim potnikom, ki pridejo na odhodno postajo, torej v Kuzmo? Od tam je namreč avtobus navadno že povsem poln, tako da pri Gradu sploh več ni prostora. Naprosimo, da to SAP nekako uredi, če tega sam spovednik ne more urediti. Ob tem pa še želimo, da ima spovednik nekoliko več uvidenosti do potnikov.

Janko Kondrič, Grad

? 31. decembra kam ?

Odgovor v prihodnji številki

Predelovalna industrija, kmetijstvo in šolstvo — POVSOD BO DOVOLJ DELA

RAZGOVOR S PREDSEDNIKOM OLO RUDIJEM ČAČINOVIČEM

Na vprašanje kakšne so perspektive in možnosti razvoja za gradnjo tovarne metanola in formaldehida v Pomurju je tov. predsednik odgovoril, da smo glede tega pred dokončno odločitvijo bančni organov v Beogradu. Investicijski predlog »Nafta« je v primerjavi z vsemi dosedanjimi predlogi vsakakor izredno rentabilen. Predlagana izvedba instalacij daje popolno jamstvo, da bodo opravljene hitro in strokovno. Skupna investicija znaša 800 milijonov dinarjev in je pri dosedanjih zmogljivostih planskih najdišč v Lendavi edna rentabilna. Tako bi podjetje povečalo letni proizvod za 700 milijonov, letni dobiček pa bi dosegal okrog 500 milijonov dinarjev. Jugoslovanska petrokemija bi dobila izredno važne proizvode za industrijo sintetičnih smol in lepil, plastičnih mas in druge predelave.

V nadaljnjem razgovoru o vplivu podjetja »Nafta« na izpolnjevanje družbenega plana je predsednik OLO dejal, da nizka proizvodnja negativno vpliva tudi na izpolnjevanje družbenega plana, in sicer s 3 odstotki. Vpliva pa prav tako na neizpolnjevanje predvidenih obveznosti do družbene skupnosti, kar se odraža v skladih in ostalih dohodkih. Perspektivni plan podjetja določa nova proizvodna in raziskovalna vrtnja v Pomurju in izven nje. OLO pa je prav zaradi nižje proizvodnje nafte zainteresiran, da bi začeli rentabilneje izkoriščati tudi plyn, ki v modernem gospodarstvu ni nič manj pomemben kot nafta. Kot proizvod tovarne metanola in formaldehida bi predstavljal že visokorendni proizvod.

Na vprašanje glede rekonstrukcije slatinskega podjetja v Radencih je tov. Čačinovič poudaril, da je rekonstrukcija tega podjetja poleg tovarne mesnih izdelkov v Murski Soboti najvažnejša. Za to smo dali — je nadaljeval — na razpolago okrajna in lokalna sredstva. Po rekonstrukciji bi se povečala proizvodnja slatine za 10 milijonov steklenic, ter bi tako krila dve tretjini jugoslovanske proizvodnje mineralne vode. Upajmo, da prihodnje leto potrošniki in tuji turisti ne bodo razočarani zaradi pomanjkanja mineralne vode. Povečali pa bi lahko tudi izvoz v Italijo in v Avstrijo.

O razvoju predelovalne industrije je tov. predsednik omenil, da je prva industrija v Pomurju zrasla že pred desetletji na podlagi domače surovine. To je tovarna mesnih izdelkov v Soboti. Njen razvoj ni bil važen samo zaradi vrednosti same proizvodnje in zaposlitve kvalificirane delovne sile, temveč ima izredne zasluge za splošen razvoj živinoreje, saj je danes število glav živine v Pomurju glede na hektarski donos na najvišji evropski ravni. Ta tovarna je predolgo čakala na rekonstrukcijo, tako da je danes ni moč več odlašati. S tem so se strinjali tudi pristojni republiški organi in v tem smislu je razpravljajal gospodarski odbor skupščine. Zategadelj so OLO, ObLO in podjetje zbrali maksimalna lastna sredstva za finansiranje in se nadejajo, da bodo z rekonstrukcijo kmalu lahko začeli. Tudi tovarna mlečnega prahu je velikega pomena, ter z ljutomerskim

»Mlekoprometom« stalno pospešuje proizvodnjo mleka, oziroma predeluje tržne presežke. OLO je podprl napore, da bi z manjšimi dodatnimi instalacijami in maksimalnim izkoriščanjem dosedanjih zmogljivosti te tovarne v Soboti prav kmalu lahko prešli na redno predelavo sadja in povrtnin ter nekaterih novih mlečnih proizvodov. Prav tako bi naj poskali podobne možnosti v Ljutomeru. Tako kombinirana proizvodnja je rentabilnejša, je dejal tov. predsednik, in bolj primerna kot pa so velike investicije. Skupno z ObLO Radgona je OLO podpiral tudi gradnjo vinske kleti pri Kapeli in se zavzema za ureditve povečanja proizvodnje šampanjca v Radgoni.

Rudi Čačinovič — predelovalna industrija, kmetijstvo, šolstvo, povsod bo dovolj dela

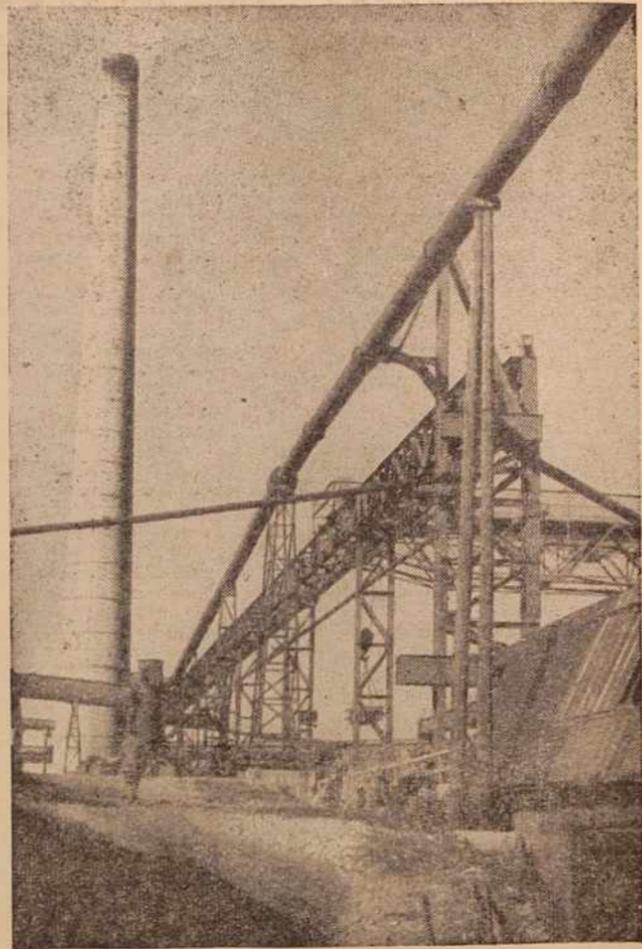
Za tem je potekal razgovor o kmetijstvu in pogodbenem sodelovanju. Za tako izrazito kmetijski in poleg tega še goste naseljeni okraj kot je Pomurje, je dejal, je povečanje hektarskih donosov še važnejše kot za katerikoli drugi okraj v naši republici. Teža ni moč doseči z zastarelimi obdelovalnimi metodami, prav tako pa tudi ne z nazadnjaškimi in zastarelimi odnosi na vasi. Zategadelj je bil OLO že od vsega začetka akcije za pogodbeno sodelovanje kmeta z zadruzo mnenja, da je to pri sedanjem razvoju Pomurja najvažnejša naloga vseh gospodarskih in družbenih čimteljev sploh. Za nabavo mehanizacije je tudi OLO dal na razpolago svoja sredstva in podprl akcijo poslovnih zvez in posameznih zadrug. OLO je na svojih sejah in preko različnih organov poudarjal, da je predelovalno sodelovanje za Pomurje sedaj edina možnost, da zagotovi čimprej višji življenjski standard svojim ljudem. Samo s predvidenimi posevki italijanske pšenice in hibridne koruze bomo lahko v nekaj letih dvignili vrednost kmetijske proizvodnje v Pomurju za približno 250 milijonov dinarjev. Podobno sodelovanje pa razvijamo tudi v živinoreji.

Ob koncu je predsednik OLO tov. Rudi Čačinovič odgovoril še na nekatera vprašanja, ki se nanašajo na šolstvo v Po-

murju. — Težave so gnotne in kadrovske — je dejal. Večidel okraja se bori s posledicami madžarskega sistema eno ali dvorazredne in vsaki vasi. Ob prehodu k reformirani šoli se zategadelj moramo boriti tu še z večjimi gnotnimi težavami in ponekod tudi z zaostalostjo ljudi, ki hočejo šolo v vsaki vasi. Šolski prostor, ki obsega na enega učenca 1 m² je vsekakor premajhen. Razen tega imamo v šolah, kjer deluje tudi kmetijsko-nadaljevalna šola, kar tri izmene dnevno. Pri enajstih šolah smo tretjo izmeno odpravili z ureditvijo bivših gostiln, obrtnih delavnic, gasilskih in združenjskih prostorov. Pomurje tudi ni imelo do nedavna svojega učiteljskega, zategadelj je bila velika večina učiteljev iz drugih pokrajin Slovenije. Mnogi so izkoristili letošnje možnosti ter si poiskali službena mesta v domačih krajih ali v večjih središčih. Tako so ostala posebno v obmejnih in bolj oddaljenih hkratih prazna mesta. V nekaterih občinah je odšla polovica učiteljev. Rane zdravimo, vendar bo treba mnogo truda še precej let.

Letos smo ustanovili v Soboti učiteljske s tremi prvimi oddelki ter skušamo zagotoviti čim

več sredstev za šole in stanovanja prosvetnih delavcev itd. Najhuje je v Petrovcih. Zaradi pomanjkanja kadra je občinski ljudski odbor moral zapreti dve šoli. V tej občini so pričeli že pred leti graditi lepo šolo, ki bi bila središče tega dela Goriškega. Med gradnjo je bila investicija prenešana od republiškega na lokalne sklade, ki pa ne zmorejo tako velike investicije in je gradnja že dve leti prekinjena. To povzroča materialno in moralno škodo. Morda bi se lahko našla premostitev v dolgoročen kreditu, ki bi ga občina rada prevzela. V ostalih krajih Pomurja so začeli reševati pomanjkanje prostorov z gradnjo paviljonov, kjer je način gradnje preprost, poceni in omogoča mobilizacijo krajevnih finančnih sredstev in prostovoljne delovne sile. Tak primer je moderen paviljon v Bakovcih. OLO posveča sedaj posebno mnogo skrbi strokovnemu šolstvu (vajenskim, kmetijskim in drugim šolam) ter bo v ta namen skušal zbrati še več sredstev. Napredek je v zadnjem času tudi v manjšinskem šolstvu kjer je priskočila na pomoč tudi republika. Poseben problem pri tem pa je vzgoja ciganskih otrok.

Več družbene kontrole v zdravstveno službo

Na okrajnem zavodu za socialno zavarovanje ugotavljajo, da so storitve zdravstvene službe iz leta v leto dražje. Leta 1955 je znašala povprečna cena teh storitev v naših ambulantah in zdravstvenih domovih 145, predlani 182, lani 186, letos pa kar 306 dinarjev. In še nekoliko bolj podrobno: hišne obiske so zaračunavali pri Gradu po 200, v Radencih po 540 dinarjev; nočne obiske pri Gradu po 300, v Lendavi po 810 dinarjev; za porode v Lendavi, 3.800, v Radgoni kar 11.388 dinarjev. In še babiški obiski: v Radencih po 100, v Radgoni po 500 dinarjev. Primerjava teh podatkov kaže, kakšna nesorazmerja so v cenah ambulant in posameznih krajev, čeprav ni

dolgoročnem zavarovanju (pokojnine in otroški dodatek) 1 milijon 42 tisoč, predlani 30 milijonov 563 tisoč, lani 27 milijonov 624 tisoč, letos do konca oktobra pa 80 milijonov 730 tisoč dinarjev. Z oktobrom letos znaša zguba socialnega zavarovanja brez pozavarovanja in za zdravstveno zavarovanje 50 milijonov, pokojnine in otroški dodatek 80 milijonov dinarjev, celotna zguba pa 130 milijonov dinarjev. Ob taki finančni bilanci seveda ni mogoče misliti še na zavarovanje kmečkega prebivalstva. Celotno tako: če se razmere v zdravstveni službi ne bodo izboljšale, bo potrebno zvišati prispevek za socialno zavarovanje, kar pa ob trenutnih razmerah ne bi bilo v prid splošne izboljšanja zdravstvene službe, niti v prid življenjskim pogojem prebivalstva, kajti nekje je jama, ki...

povprečju, nekoliko manj pregledov v vseh ostalih ambulantah, tako da znaša povprečje v našem okraju 5,7 pregleda na uro, dočim je slovensko povprečje 5 do 6 pregledov. V nekaterih zdravstvenih postajah pa ugotavljajo na uro le po 2 pregleda. Ob tem pa niso osamljeni primeri, da odobravajo pristojni organi zdravnikom še nadure. Še bolj čudno zvenijo ob nepopolni obremenitvi zdravstvenega kadra različne honorarne zaposlitve, pri čemer je mogoče trditi, da jih opravljajo v rednem delovnem času. Vse to se je močno razbohotilo po ureditvi zasebne zdravniške prakse.

zdravstveni delavec zgražal nad laičnostjo teh trditvev, ko pa je znano, da pogostokrat ob povprečnem ambulantnem pregledu ni mogoče takoj razločiti tako imenovanih »zabušanov« od resničnih bolnikov. To je res, toda vse te trditve nimajo izboljša prav v tem košljivem vprašanju, marveč v namenu in pomenu zdravstvene službe, ki je ni mogoče deklarirati v nekaj stvkih. Da pa tudi ti drobci kazijo pomen zdravstvene službe, ob že navedenih podatkih ni potrebno še dokazovati.

Ob vseh teh podatkih in ugotovitvah je mogoče trditi, da zdravstvene usluge niso samo drage, marveč tudi slabe. In to ne daje zdravstveni službi nobenega ugleda. Kljub temu, da postavlja zakon o zdravstvenih domovih na prvo mesto preprečevanje bolezni, je zaradi navedenih razmer prav obratno: raje zdraviti kot bolezni preprečevati. Enostavno zato, ker preventivna služba vendarle ni povezana s takšnim številom kilometrov, honorarjev in dodatkov, tem bolj pa z nenehno skrbjo zdravstvenega kadra za zdravstveno prosvetljevanje ljudi, kar je pravzaprav bistvo zdravstvene službe.

Vsekakor bo potrebno, da zavejejo v našem zdravstvu predvsem po ukinitvi zasebne zdravniške prakse bolj sveži vetrovi, ki bodo uveljavili zdrava načela zdravstvene službe. K temu bodo morali pripomoči v največji meri organi družbenega upravljanja v zdravstvu.

Da pa bo to mogoče urediti in spraviti zdravstvo na pravi tir, bo potrebno urediti predvsem obračunavanje zdravstvenih uslug. Bolj primoren kot dosedanj bi bil pavšalni obračun, ki bi prišilil zdravstveno službo do tega, da bo po načelu: — zdravstvena služba je zaradi zavarovancev — najsmotrnejše uporabljala družbena sredstva v preprečevanju in zdravljenju bolezni.

Končno vodi sedanja praksa v zdravstveni službi v brezperspektivnost in v lov za pregledi bolnikov. V primeru, da bi se uveljavil pavšalni obračun med zdravstveno službo in zavodom za socialno zavarovanje, bo moral zavod zagotoviti zdravstveno službo in zavodom za socialno zavarovanje bo mogla zdravstvena služba izvajati tudi določene investicije na področju preventive.

Ob koncu še to: Našo javnost brez dvoma ta problematika živo zanima, saj jo posredno ali neposredno tudi čuti. V tem je tudi osnovni namen tega stavka. Ne bi pa bilo napak, če bi slišali o teh problemih še strokovno mnenje.

Problematika zdravstvene službe in zdravstvenega zavarovanja je nedvomno vredna vse pozornosti organov družbenega upravljanja. Zato je razumljivo, da je o razmerah v zdravstvu razpravljajal na svoji nedavni seji svet za zdravstvo pri OLO, vprašanje zdravstva in zdravstvenega zavarovanja je bilo na dnevnem redu zasedanja Občinskega ljudskega odbora Murska Sobotica, včeraj pa so o teh problemih razpravljali tudi na okrajni skupščini zavoda za socialno zavarovanje.

V pričujočem sestavku posredujemo našim bralcem nekatere bistvene ugotovitve zavoda za socialno zavarovanje o stanju v naši zdravstveni službi.

mogoče trditi, da vplivajo na te različne posebne objektivne okolščine, pač pa gre tu za nekatere nepravilnosti v delovanju naše zdravstvene službe.

Razumljivo je, da morajo ob tem naraščati tudi izdatki zavoda za socialno zavarovanje. Leta 1955 so znašali stroški za zavarovance in njihove svojce 202 milijona 718 tisoč, predlani 250 milijonov 635 tisoč, lani 301 milijon 95 tisoč, letos do oktobra pa že 281 milijonov. Računajo pa, da se bodo letošnji stroški zvišali do konca leta na 390 milijonov dinarjev.

V ilustracijo glede poslovanja zavoda za socialno zavarovanje še to: leta 1955 je znašala zguba zavoda pri

Med glavne vzroke, da v naši zdravstveni službi nekaj ni v redu, spada sam sistem obračunavanja zdravstvenih storitev. Te obračunavanje individualno, brez kakršnega koli gospodarskega okvira glede sredstev. Tako da je sedanji način obračunavanja zdravstvenih uslug zdravstveni službi pečat trgovine v najslabšem pomenu besede, saj ni mogoče trditi, da so v tem ali onem kraju pogoji tako različni kot to kažejo cene posameznih zdravstvenih ustanov. Trditi pa je mogoče, da so je v zdravstvu res uveljavil reki: — zavod za socialno zavarovanje ima blagajno, zdravstvena služba pa ključ! — Zanimivo pri tem je tudi to, da zdravstveni službi ni nikoli težko uveljaviti podražitve uslug. Dovolj je grožnja, da bo nastalo zgubo plačal občinski ljudski odbor. Ta grožnja ima torej čudodelno moč.

Ob tem se moramo nekoliko zamisliti. Kritiziramo pojave podražitev v trgovini, nezasižene premije, previsoke zneske izplačil dohodka gospodarskih organizacij za plače nad tarifnimi pravilniki itd., cene zdravstvenih uslug pa sprejemamo, kot da bi bilo to nekaj, kar je samo po sebi umljivo. Torej ni čudno, če so v nekem zdravstvenem domu podražili ambulantne storitve samo zato, ker je bilo v poletnih mesecih zaradi dopustov zdravstvenega kadra premalo zdravniških pregledov!

Ker so kalkulacije v zdravstvenih ustanovah izven javne kritike, je mogoče ugotavljati še kaj.

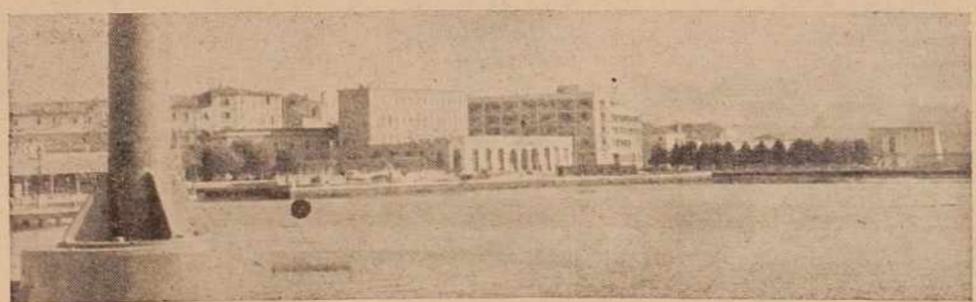
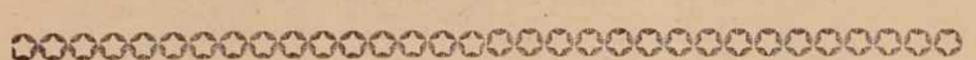
Statistični podatki kažejo, da opravilo razen v ambulantah Beltinca in Lendava, kjer je obremenitev na zdravniška enaka slovenskemu

Tako znašajo v nekaterih primerih ti dodatki k plači kar za tri plače. Če upoštevamo ob tem število pregledov na uro, lahko trdimo, da je velik del teh prejemkov pravzaprav le nadomestilo za uknjeno zasebno zdravniško prakso.

Sedanji način obračunavanja v zdravstveni službi ima med drugim še eno slabost. Ker ni glede sredstev in potreb neke določene meje, vedo to izkoristiti tudi zavarovanci. Brez dvoma pa je te razvade delno krivata tudi zdravstvena služba. Specialni pregledi, bolniški staleži, napotnice v bolnico, klimatska in druga zdravljenja, vse to so zadeve, ki jih poskušajo zavarovanci pogostokrat izrabljati. Če hoče biti zdravnik dober, če si hoče pridobiti simec, mora biti pri tem zelo radodaren.

Ni tudi malo primerov, da v podjetjih ne bi pripisovali krivde za visok bolniški stalež zaposlenih zdravstveni službi. Ob taki praksi je to mogoče. Znani so primeri, da so bolniki ozdraveli že kar v pisarni svojega podjetja. Ni tu mišljeno kakršno koli kratenje pravic zaposlenih do uslug zdravstvenega zavarovanja, gre le za pravilno vrednotenje pomena zdravstvene službe v naši družbi ureditvi. Če bi taki bolniki prišli v ambulantno, bi bili brez dvoma deležni nekajdnevnega bolniškega staleža, zdravlil, pregledov itd. Ni pa mogoče trditi, da takih bolnikov vendarle ni, vendar so redki primeri ali pa jih sploh ni, da v ambulantni po pregledu nekoga ne bi predpisali niti zdravila, niti bolniškega staleža.

K tem trditvam samo kratko pripombo. Morda se bo ta ali oni

V Koprju je pred dnevi prvič pristala velika čezoceanska ladja — prvi del velikega novozgrajenega koprškega pristanišča je bil s tem izročen pomorskemu prometu. Slovenci pa smo si z njim odprli nova, velika vrata v svet.

RAZPRAVA O PROBLEMIH ZDRAVSTVA NA ZASEDANJU OLO MURSKA SOBOTA

Izbrpno in razgibano poročilo tov. Marije Vildove je dalo pobudo za več predlogov v razgibani razpravi. Med drugimi je dr. Nikolaj Lanšček poudaril, da le deloma odgovarjajo rosnici govorice, češ da je vedno več obolel TBC in raka. Znano je namreč, da se prav javna zdravstvena služba poslužuje vseh razpoložljivih vodobnih pripomočkov, zato odkritja novih obolelih ne pomenijo naraščanja le-teh. Potem, ko je poudaril zboljšanje ambulante službe v okraju, je dr. Lanšček omenil gradnjo otroškega oddelka soboške bolnišnice in se zavzel za novogradnjo paviljona v Rakičanu.

Ljudska poslanka tov. Marija Levarjeva je v nadaljevanju plodne razprave omenila predvideno in delno že izpraznjeno poslopje za zdravstveno postajo v Sl. Radencih. Zagotovila je, da bodo v kratkem opravljena ustrezna popravila. Omenila je tudi oddaljeni negovski okoliš in otvoritev pomožne zdravstvene postaje v Negovi. Med problemi zdravstvene službe v radgonski občini je po sodbi tov. Levarjeve tudi ureditev zobozdravstvene službe, kar zdejama tudi petletni perspektivni plan. Tu gre predvsem za otvoritev zobne ambulante v Sl. Radencih in za zobno zdravljenje šolskih otrok v ob-

čini. Radgonski ObLO se je namreč odločil za temeljito reševanje teh vprašanj in tako bo že letos do popolnosti zajeta glede temeljnih zobozdravstvenih pregledov šola na Kapeli. Kakor kaže, bo za težje primere v prihodnje prihajal specialist iz Ljubljane, ker dosedanja le ena zobna ambulanta ne zmore vsega. Glede preventivne službe je omenila tov. Levarjeva težave s pitno vodo v Apaški kotlini, zlasti kadar poplavlja Mura. Kakšen problem so nalezljive bolezni v Apaški kotlini, je znano, perspektivna rešitev pa je le v gradnji vodovoda.

ZASEBNA ZORAVNIŠKA PRAKSA SE JE PREZIVELA

Zvezni ljudski poslanec Ivan Kreft je med drugim poudaril, da pristojni zvezni organi že imajo pripravljeno osnutek zakona o zdravstvenih organizacijah (zdravstveni domovi itd.) v pripravi pa je tudi ustrezni zakon. Priporočal je takšno delo v javni zdravstveni službi in urejanje njenih problemov, ki bo v skladu s tem, kar predvideva zakon.

Zvezni ljudski poslanec Janez Hribar je med drugim poudaril, da zasebna zdravniška praksa ne more auditi tega, kar lahko nudi javna, ker se je skratka prezvela. Zato pa je v zvezi vprašanje nagrajevanja zdravnikov javne zdravstvene službe. Poudaril je, da nima nobena država v svetu s takšnim narodnim dohodkom, kot je naš, tako visoko organizirane javne zdravstvene službe. To dokazuje veliko skrb naše družbene skupnosti za človeka. Dalje je tov. Hribar omenil predvidevanja, kako bo urejeno kmečko zavarovanje in dodal, da bo moralo sloneti na gospodarski osnovi in oamogočiti izkoriščanje. Tov. Hribar je zaključil svoja izvajanja z ugotovitvijo, da družba že tako ogromno vlaga v bolnišnice itd.

Ljudski odbornik Karel Lutar je omenil in podprl predloge Sveta za zdravstvo OLO o izgradnji objektov bolnišnice v M. Soboti. Izrazil je sodbo, da je treba hkrati, ko razpravljamo o uvedbi kmečkega zavarovanja, razpravljati tudi o izgradnji teh objektov. Glede gradnje otroškega oddelka je omenil, da bi bila adaptacija v bistvu dražja in bi pomenila le izhod za silo. Pozval je OLO, naj smatra izgradnjo soboške bolnišnice kot perečo družbeno potrebo in najde za to tudi potrebna sredstva. Predsednik OLO Rudi Čačinovič je pojasnil, da OLO lahko zagotovi lastno udeležbo iz proračunske rezerve, nato pa sta oba zborova načela sprejela predloge Sveta za zdravstvo OLO M. Sobota.

KLIMATSKO ZDRAVLJENJE OTROK

V razpravi po poročilu Sveta za zdravstvo je dr. Nikolaj Lanšček podprl predlog o ureditvi obeh domov v Rakičanu in Lukavcih, ker pomeni predlagana rešitev pridobitev tako za naše psihiatre, kakor tudi finančno olajšanje bremen prizadetih otrok. Socialno ogroženi se sicer zaletajo v bolnišnice, kar pomeni velike finančne izdatke.

Ljudski odbornik Stefan Sabjan je omenil primere nepravilnega učenja sredstev, namenjenih za socialno varstvo ter okorščanje in zlorabe s strani neupravicencev. Najbolj zgovoren je primer 100% invalida iz Dobrovnika, katerega invalidsko prejemko trojico neodgovorni ljudje za pijanecvanje itd. Dalje je govoril ljudski odbornik Sabjan o trošenju sredstev za klimatsko zdravljenje otrok. Zdravniki so ugotovili, da je še mnogo otrok, ki so potrebni klimatskega zdravljenja, vendar jih ne posiljamo zmeraj tja, kamor bi bilo treba. Dejal je, da je novi dom v Baški letos že služil svojemu namenu, treba ga je le še opremiti in dokončno urediti. Letos so znašali stroški za tritedensko letovanje enega otroka 13.000 dinarjev, sodijo pa, da bodo pribodnja leta še nižji. Ljudski odbornik Tone Truden je nato predlagal, da bi so o obeh domovih posvetovali predstavniki Sveta za zdravstvo OLO ter občinskih Svetov M. Sobota in Ljutomer kakor tudi predstavniki bolnišnice.

Podpredsednik OLO tov. Joško Slavič je govoril nato obema zboroma o cenah, preskrbi in plačah, na dnevnem štedu pa so bila tudi še imenovanja in volitve, o čemer poročamo na drugem mestu.

Za večji ugled javne zdravstvene službe

Ljudski odbornik tov. Lojze Valenčič je poudaril, da je uvedba kmečkega zavarovanja nujnosti, ki jo zahteva naš razvoj. Ko bo kmečko zavarovanje urejeno, bodo prihajali s dežele v industrijo zdravi ljudje. Opozoril je na pravočasne priprave in opomnil navzoče, da bodo nastale, če ne bomo vsega pravočasno pripravili, težave v administraciji, ki pa ni najvažnejša. Dalje je tov. Valenčič poudaril pomen dobre organizacije zdravstvene službe in opozoril, da stroški za zdravlila naraščajo, da so honorarne zaposlitve zdravstvenih delavcev boljše plačane od ostalih itd. Glede investicij v zdravstvu je omenil težnjo finančno sposobnejših občin, ki pa zmeraj ne gledajo stvari kompleksno, ter priporočal še več pozornosti preventivi, sicer bi bila uvedba kmečkega zavarovanja nemogoča. Pri ambulanti službi je dodal, da ni dovolj samo razširitev, temveč tudi spreminjena organizacija dela. Po njegovi sodbi je način zdravljenja še

zmeraj isti, pregledi so premalo temeljiti, njihovo število pa narašča v začaranem krogu.

Marija Vildova

z poročila o delu socialnega varstva

MILIJONI ZA ČLOVEKA

V našem okraju znaša v prvih osmih mesecih letošnjega leta prispevek za socialno zavarovanje 407.946.905 dinarjev. Za zdravljenje je izplačan 208.000.000 dinarjev, 349 milijonov pa je bilo izplačanov za otroške doklade in pokojnine. Skupnih izdatkov je torej 557 milijonov. Razlika, ki znaša 150 milijonov, je bila krita iz sredstev republiškega sklada. Posebej je izplačan invalidski odsek pri OLO 70 milijonov dinarjev za invalide, dodatke in zdravljenje invalidov. In če dodamo še sredstva, ki jih dajejo ljudski odbori za kritje raznih bolniških oskrbnih stroškov in raznih socialnih podpor, ki znašajo v našem okraju letno 185 milijonov, pridemo do ugotovitve, da so ta sredstva večja kot vse investicije v okraju.

Svet za socialno varstvo OLO Murska Sobota skuša reševati vse probleme z razumevanjem in skrbjo. Tu velja omeniti med drugim rejniško službo,

delo občinskih svetov za varstvo družine in socialno varstvo, delo upravnih organov, delo domov onemoglih, prispevke okrajnega in občinskih proračunov za del socialnega varstva, zdravstvena letovanja, skrb za otroke in mladenč, skrb za šolske mlečne kuhinje itd. Zaradi boljšega in hitrejšega reševanja problemov in pripravnosti širokega kroga državljanov k sodelovanju je Svet imenoval štiri komisije, ki so zbirale in pripravljale problematiko s posameznih področij varstvenega dela in dajale konkretne predloge Svetu in upravnemu organu. Vse štiri komisije po svojih močeh uspešno delujejo, člani Sveta pa se udeležujejo sejo občinskih svetov ter tudi aktivno delajo na terenu kot socialni delavci. Kaže, da bo treba imenovati tudi komisijo za zaščito družine. Njena naloga bo zbirati in proučevati stanje in ustrezne probleme ter pripravljati gradivo in predloge za seje Sveta s svojega področja dela.

V okraju Murska Sobota deluje pri reševanju socialno varstvenih problemov 16 svetov za varstvo družine in socialno varstvo. V teh svetih delo 112 članov, najbolj aktivna pa sta sveta v Murski Soboti. V letošnjem letu skrbijo varstveni organi za 191 otrok. Od teh je na obveznem šolanju okrog 65 otrok, drugi so že na srednjih in višjih šolah ali se kako drugače izpopolnjujejo. Pred dvema leti so morali skrbeti za 329 otrok. Od 21.000 šoloobveznih otrok dobiva dodatni topli obroki malice v šoli nad 1500 otrok. Svet sodi, da morajo upravni in družbeni organi nenehno in pravilno skrbeti za načrtno trošenje materiala, ki ga prejemajo od mednarodnih organizacij za pomoč otrokom. Vrednost pomoči, prejete v letošnjem letu, znaša že sedaj 74 milijonov dinarjev.

Zal nam prostor ne dopušča, da bi objavili tudi ostale zanimive in poučne izvečke iz poročila Sveta za socialno varstvo na zadnjem zasedanju OLO. Za zdaj bi omenili le to: praksa je pokazala, da bi bilo treba enega izmed obeh domov onemoglih v Rakičanu in v Lekavcih preurediti v dom zaprtga tipa. V obeh domovih je namreč precej oskrbovancev, ki so duševno defektni: ter zato kvarijo razpoloženje in mir ostalih oskrbovancev. S tako rešitvijo bi bila oba domova polno zasedena tudi v prihodnje, popravilo pa bi se neprijetno vzdrušje, ki vlada v obeh domovih. V zvezi s tem sta občinski in okrajni svet za socialno varstvo že storila potrebne korake pri Svetu za socialno varstvo pri ObLO Ljutomer.

IZ RADGONE

VEČ NAROČNIKOV PREŠERNOVE DRUŽBE

V Radgoni je bil včeraj razgovor o tekočem delu poverjenikov Prešernove družbe. Sestanka so se udeležili poverjeniki in prosvetni delavci, razgovor pa je vodil tajnik Glavnega odbora Prešernove družbe iz Ljubljane. Razpravljali so o nalogah poverjenikov, o vsebini knjig ter o razširitvi poverjeniške mreže Prešernove družbe.

Sklenili so, da bodo izpopolnili in poživili delo že obstoječega občinskega odbora Prešernove družbe. Pregledali bodo dosedanje delo in se pripravili za bolj sistematično delo za zbiranje naročnikov za drugo leto. Poskrbeli bodo, da pridobe v občini čimveč temeljnih in podpornih članov.

Ika.

NOVI KMETIJSKI STROJI

Letos so si zadruge v videmski občini nabavile tri traktorje s priključki in večje število manjših strojev. Traktorje so koristno uporabili pri jesenski setvi, ki je v glavnem končana. Kmetje, ki so pristali na pogodbeno pridelovanje pšenice, so pravočasno prejeli ustrezna semena in umetna gnojila.

ODKUP SADJA

V občini Videm zadnje čase zadovoljivo poteka odkup sadja. Največje povpraševanje je za zim. sadjem boljše kakovosti, medtem ko za industrijskim sadjem ni večjega povpraševanja. Kmetje so po končani trgatvi tudi že prodali manjše količine mošta. Cena se giblje od 40 dinarjev navzgor.

NAJVAŽNEJŠE NALOGE V PRIHODNJEM LETU

spešila. Veliko razumevanje za potrebe zdravstva je pokazala občina Murska Sobota, ki je začela z gradnjo paviljona za enoto zdravstvenega doma. V kratkem bodo dograjeni prostori za zdravstveno postajo v Križevcih pri Ljutomeru, primerne prostore pa je dobila zdravstvena postaja pri Gradu. V Dobrovniku gradijo vaščani stanovanje za zdravniška ter bodo tako pridobili ordinacijske prostore. Tudi v Lendavi in na Cankovi gradnjo za potrebe zdravstvene službe. Nujno je, da dobijo večje in več prostoro zdravstveni postaji v Beltinah in Radencih, ki še vedno gostujeta v tesnih prejšnjih zasednih ordinacijah.

Prihodnje leto:
šola za bolničarje
Poročilo Sveta za zdravstvo OLO Murska Sobota navaja napoved tuj podrobne podatke o štipendiranju zdravstvenega kadra, o zdravstveni zaščiti že-

na in otrok ter o uspešnem delu sanitarne inšpekcije itd. Svet si prizadeva, da bi s finančno pomočjo republiškega Sveta za zdravstvo v prihodnjem letu odprli šolo za bolničarje in ureja stvari s pravilniki o plačah po novem zakonu o javnih uslužbenih, ker so posamezni zavodi vnašali nezakonita določila o posebnih dodatkih in podobno. Svet sodi, da so najvažnejše naloge za razvoj zdravstvene službe v prihodnjem letu kadri, instrumentarij in prostori za usposobitev vseh zdravstvenih zavodov za kmečko zdravstveno zavarovanje. V ta namen naj se zagotovijo najnujnejša sredstva v proračunih ter smotno vlagajo lastni skladi zavodov. Svet priporoča občinski odbor, da skrbijo za razvoj zdravstvene službe po občinskih petletnih načrtih in sproti izpolnijo vse naloge, ki so na zdravstvenem področju pred njimi.

Zasedanje Zvezne ljudske skupščine Enakomerni in harmonični razvoj gospodarstva

Zvezna ljudska skupščina je predvčerajšnjim začela svoje delo z obravnavo poročila Zveznega izvršnega sveta o gibanju gospodarstva, o poročilu podpredsednika ZIS Mjajka Todoroviča. Pomembna je ugotovitev, da se je kmetijska proizvodnja na osnovi kooperacije povečala celo v primerjavi z najugodnejšim letom po vojni, kakršno je bilo lansko leto. Delovna storilnost se je povečala za 3 odst. Zaposlenost pri nas naglo narašča in s tem se tudi hitro spreminja socialni sestav prebivalstva, toda to ima za posledico rahlo naraščanje delovne storilnosti. Obenem s tem je zapaženo naglo širjenje prej zapostavljenih panog za proizvodnjo potrošnega blaga (obrnštvo, komunalna, stanovanjska in drugih). Na osnovi sprememb, nastalih v gospodarski politiki, smo ta tudi pričakovali.

Investicije se čez predvidevanja povečujejo zlasti v kmetijstvu in družbenem standardu, kar zahteva povečano previdnost, da se ne bi ponovile izkušnje prejšnjih let.

Tudi v letošnjem letu pričakujemo večjo potrošnjo prebivalstva. Proračunska potrošnja nenehno narašča in je postala trajen gmotni vir v prispevku iz osebnih dohodkov prebivalstva. Skupni proračunski izdatki so lani in letos narasli za okrog 30. odst. Pršlo je do globalnega uravnoteženja proračuna ljudskih republik in dela proračunov iz okrajnih in občinskih ljudskih odborov.

Novi sistem razdelitve dohodkov se še ni v celoti uveljavil. Se nobena gospodarska organizacija praktično ne razdeljuje svojega čistega dohodka na nov način. Smo šele na začetku prizadevanja, da začnemo izkoriščati možnosti, ki nam jih nudi nov sistem razdelitve dohodka. Polletni obračun je pokazal zlasti občutne neenakopravnosti v ravni minimalnih osebnih dohodkov. To zahteva temeljito proučevanje delovnega sfernega elementa novega sistema razdelitve dohodka.

Kaže, da smo prišli v obdobje bolj enakomernega in bolj harmoničnega razvoja gospodarstva ter vzporednega naraščanja življenjskega standarda. Kar se tiče naših gospodarskih stikov s tujino in zunanje trgovine, je opaziti, da bo celotna menjava v petletnem obdobju večja, kot pa je predvidena s petletnim planom. Uspeh zunanje trgovine je izražen v zmanjšanju primanjkljaja plačilne bilance, toda v manjši meri, kot je bilo predvideno. To je posledica poslabšanih pogojev v mednarodni menjavi. Računali smo tudi z znatnimi vsotami tujih kreditov za izgradnjo nekaterih osnovnih objektov plana, toda del predvidenih in že zaključenih kreditov je odpadel. Nastal je torej problem finansiranja teh objektov iz drugih virov. Morali smo razširiti program kreditov in posojil v zahodnih deželah. To je povzročilo že znatne težave, kljub nekaterim uspehom. Vsekakor se moramo še bolj osloniti na lastne moči.

V torek, 28. t.m., je nadaljevala skupščina svoje delo na ločenih sejah obeh zborov, kjer sta sprejela nekaj odlokov, nekaj osnutkov odlokov in zakonov. V razpravah je prišlo do nekaterih zanimivih ugotovitev. Za nas je najpomembnejša vest, da bo izšel osnutek zakona o zdravstvenem zavarovanju kmečkih proizvajalcev pred koncem letošnjega leta. Na poznejši skupni seji obeh zborov so ustanovili med drugim tudi nov odbor Zvezne ljudske skupščine za družbena sredstva.

PETNAJSTA OBLETNICA I. KONGRESA SLOVENSKE PROTIFAŠISTIČNE ZVEZE ŽENA SLOVENIJE PROSLAVLJENA V NOVEM MESTU

Proslave se je udeležilo 10 delegatov iz Pomurja

V Novem mestu je bilo v nedeljo svečano zborovanje v počastitev 15. obletnice I. kongresa Slovenske protifašistične zveze žena. Govoril je tudi predsednik Izvršnega sveta LRS tovariš Boris Kraigher. Zborovanje je pričela predsednica Glavnega odbora Zveze ženskih društev Slovenije tov. Angela Očepek, ki je pozdravila vse delegatke, zlasti one iz Trsta in Koroške. Kot goste je pozdravila tudi predsednica izvršnega sveta LRS Borisa Kraigherja, podpredsednica izvršnega sveta LRS dr. Jožeta Vilfana, podpredsednica Glavnega odbora

SZDL Slovenije tov. Vido Tomšič in druge. Med govorom tovarišice Očepeke je delegacija žena odnesla vence pred spomenik padlih borec v Novem mestu. Po njenem govoru so pozdravili udeleženke proslave novomeški pionirji. V imenu prebivalcev Dolenjske je pozdravil vse navzoče sekretar okrajnega komiteja Jože Boršnar. Nato je pozdravil udeleženke še predsednik glavnega štaba mladinskih delovnih brigad, ki je ob velikem odobravanju povedal, da sta asfalt in beton na avtocesti že povezala Ljubljano in Zagreb.

Ob drugem nacionalnem kongresu za zaščito otrok VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE MLADE GENERACIJE - NAJPCMEMBNEJŠI NALOGE

Predvčerajšnjim se je začel v Beogradu II. nacionalni kongres za zaščito otroka. Kongresa se je udeležilo okrog 1800 delegatov in mnogo gostov. Med njimi so bili tudi predstavniki Zvezne ljudske skupščine Peter Stambolič, podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj in Rodoljub Colakovič, predsednik Izvršnega sveta Srbije Miloš Minič, člani Zveznega izvršnega sveta Lidija Sentjurc, Krsta Popivoda in Krsta Crvenkovski in drugi. Predsednik republike Josip Broz-Tito je poslal kongresu pozdravno pismo, ki ga prebral predsednik centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije in član delovnega predsedstva kongresa Mka Tripalo.

Po izvolitvi treh komisij in sprejetju poslovniškega dela kongresa je imela uvodni referat »Vzgoja mladih generacij — nedeljivi del borbe za socialistične odnose, predsednica odbora za prosveto Zvezne ljudske skupščine Milka Minič. Glavna tema II. nacionalnega kongresa za zaščito otrok je bil problem vzgoje mladih v naši deželi. Pri tem so mišljeni tudi rezultati I. nacionalnega kongresa za zaščito otrok, družbeno politični problemi mlade generacije in družbena odgovornost vseh činiteljev, ki zavestno in organizirano delujejo pri vzgoji otrok, kakor tudi nujnost njihovega povezanega in enotnega delovanja. Ta tema upošteva tudi poziv VII. kongresa ZKJ vsem odgovornim družbenim činiteljem, naj si prizadevajo uresničiti cilje in načela socialistične vzgoje mladih. Namen kongresa je bil med drugim tudi ta, da razgiba še širše kroge prostovoljnih družbenih delavcev, članov šolskih odborov, delavskih svetov in drugih, da še bolj organizirano doprinesajo svoj delež k uresničevanju ciljev socialistične vzgoje mlade generacije.

OBVESTILO

Naročnike »POMURSKEGA VESTNIKA«, ki so v zaostanku za naročnino za leto 1958, prosimo, da to poravnajo najkasneje do konca meseca novembra, ker jim v nasprotnem primeru ne bomo mogli več pošiljati lista.

UPRAVA

Čestitke

Frančeku Skafarju in Marjeti Žalik iz Murske Sobotne — na skupni žioljenjski poti, mnogo sreče — prijatelji.

Tedenski KOLEDAR

Nedelja, 2. novembra — Lusanka
Ponedeljek, 3. novembra — Silva
Torek, 4. novembra — Drago
Sreda, 5. novembra — Savina
Četrtek, 6. novembra — Lenart
Petek, 7. novembra — Zdenka
Sobota, 8. novembra — Bogomir

Zdravstvena DEŽURNA SLUŽBA

Nočni dežurni zdravnik na domu od 5. XI. do 9. XI. dr. Nikola Jančič.

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 31. okt. do 9. nov.
Konec oktobra ali v začetku novembra padavine z močno ohladijavo, sneg deloma do nižin, nato bo prevladovalo lepo vreme, vendar okrog 4. nov. in okrog 8. nov. prehodno poslabšanje ali celo padavine.

Jurček se smeji

Jurček je od takrat, ko se je dal takole slikati, že spet nekoliko porasel. Ko so ga hoteli fotografirati, se ni nič ustrašil. Nasprotno, kar ves je ho-

tel zlesti v aparat in to dobesedno, s prstkom naprej. Nikakor ni hotel ostati na določenem mestu. Pa se je domislil njegov humoristični očka, da ga bo ugnal takole, kot ga vidite naslikanega. Jurček se ni razjezil na očetovo hudomušnost in se ni razjokal. Celo ugajalo mu je, saj se smeje.

V nedeljo v Soboti: SOBOTA — MARIBOR

V nedeljo se obeta soboškim ljubiteljem nogometa zanimiva tekma za prvenstvo v okviru slovenske conske lige med domačim klubom in gostujočim Mariborom. Tekma se bo pričela ob 14.30 uri. V predtekmi, ki se bo pričela ob 13. uri, pa se bodo pomerili mladinci obeh moštev.

TURNISCE : PUSCA 3:3

Nedeljska prijateljska tekma med Turnišcem in Pušco na igrišču Sobotne se je končala z neodločenim rezultatom. Turniški igralci so prevladovali na igrišču v I. polčasu, igralci Pušče pa so se zbrali v II. polčasu in vrnil nasprotniku tri gole. Tekma je potekala v dokaj razburjenem vzdušju, saj sta se obe enajstorici trudili, da bi tudi tokrat ohranili vsaj neodločen rezultat. Dosojenega prostega strela tik pred koncem igre Pušča ni izkoristila, ker je sodnik Ciril Klajnčič prej zaključil tekmo.

Imate pokvarjen radioapar?

Strokovno vam ga popravi

STEFAN HORVAT
radiomehanik
MURSKA SOBOTA,
Trg zmage 2

Soboška KRONIKA

ROJSTVA, POROKE IN SMRTI od 20. do 28. okt.

Rodile so: Ana Ajlec iz Selišča, dečka; Marija Kurbus z Radenskega vrha, dečka; Vereš Irma iz Rankovec, deklco; Terezija Zemljič iz Petanjec, dečka; Marija Filipič iz Lukavec, dečka; Sidonija Barbarič iz Petišovec, deklco; Rozalija Cvetko iz Murske Sobotne, deklco; Marija Cener iz Borejec, deklco; Antonija Fridau iz Gor. Radgone, dečka; Marija Maruško iz Crnc, deklco; Marija Ferčak iz Rankovec, deklco; Helena Šifarič iz Sirukovec, dečka; Gizela Pestner iz Crnelavec, dečka; Marica Cvahite iz Celja, deklco; Angela Novak iz Kušanovec, dečka; Rozalija Novak iz Murske Sobotne, deklco; Marija Križanič iz Gaučan, dečka; Angela Muršič iz Golovec, dečka; Anica Kodela iz Rakičana, deklco; Anica Gjergjek iz Bakovec, deklco, Ana Fodor iz Fokovec, dečka.

Poroke: Cvetko Jože, mizarski pomočnik iz Murske Sobotne in Horvat Rozalija, šivilja konfekcije iz Murske Sobotne; Fister Anton, poljedelec iz Bakovec in Žilavec Amalija, šivilja konfekcije iz Bakovec; Skafar Franc, uslužbenec iz Murske Sobotne in Žalik Marjeta, uslužbenka iz Murske Sobotne; Štiblar Alojz, gradbeni delavec iz Bakovec in Bagari Petronela, poljedelka iz Bakovec; Gomboš Jože, poljedelec iz Kroga in Novak Marija, šivilja konfekcije iz Bakovec; Ratnik Ludvik, mesarski delavec iz Murske Sobotne in Kranjec Irena, šivilja konfekcije iz Murske Sobotne; Bayčar Ladislav, uslužbenec iz Murske Sobotne in Kumin Helena, uslužbenka iz Markišavec.

Smrti: Papič Marija, stara 58 let iz Bakovec, Rubin Anton, star 65 let iz Murske Sobotne; Kološa Stefa, stara 29 let iz Lendave; Lančič Marta, stara 52 let iz Ptuj; Zrim Irena, stara 29 let iz Kuzme; Grabar Franc, star 62 let iz Kroga.

KRVODAJALCI

od 20. 10. do 25. 10. 1958
Zoltan Šifarič, Stefan Antalič, Stefan Hajduk, Mirko Kotnik, Ludvik Jančarič, vsi iz Veterinarskega zavoda Murska Sobota. Terezija Legenič, Anton Lesjak, Dušan Cerneka, Janko Hakl, vsi iz Murske Sobotne. Marija Smodiš, Petanji (četrtič), Mirko Balazič, Dokležovje, Koloman Cifer, Moravec, Karel Kelemen, Nemčevci, Emilija Tešič, Rakičan (četrtič), Ludvik Rajnar, Bakovec.

V imenu bolnikov se najlepše zahvaljuje vsem krvodajalcem Transfuzijska postaja Murska Sobota.

KINO

MURSKA SOBOTA — od 29. do 30. oktobra madžarski film »Vrtljake«; od 31. oktobra do 2. novembra avstrijsko-francoski barvni film »Cigan barone«; 3. in 4. novembra ameriški film »Kdaj zima pride«; 5. in 6. novembra japonski film »Sedem samorajev«.

LJUTOMER — od 28. do 29. oktobra ruski film »Pomladni mraz«; od 1. do 2. novembra ameriški barvni film »Overland-pacifik«; od 5. do 6. novembra ameriški film »Upornike«.

GORNJA RADGONA — 20. in 30. oktobra francoski film »Ne umira se tako«; 1. in 2. novembra ameriški film »Buntovnik«.

LENDAVA — 28. in 29. oktobra ameriški film »To je ljubezen«; od 31. oktobra do 2. novembra ameriški dokumentarni film »Južno od Sahare«; od 4. do 5. novembra jugoslovanski film »Deklica in hraste«.

KRIŽEVCI PRI LJUTOMERU — 29. oktobra italijanski film »Obtožba«; 1. in 2. novembra kitajski film »Belolaso deklec«; 5. novembra francoski barvni film »Lisbonske noči«.

VIDEM OB SCAVNICI — 1. in 2. novembra angleški film »Gospod Hulot na počitnicah«.

CEPINCI — 2. novembra »Frederich Chopin«.

GRAD — 2. novembra francoski film »Edvard in Karolina«.

VERZEJ — 29. oktobra italijanski film »Nepriilike mladoporočencev«; 1. in 2. novembra ameriški film »Robin Hood Avstralije«; 5. novembra francoski film »Lepotice noči«.

Mali OGLAS

CEVLJARSKI SIVALNI STROJ, do bro ohranjen, prodam. Bačič Aleksander, Salamenci št. 50, p. Pucenci. M-1005

SREDNJE POSESTVO z zidano hišo in gospodarskim poslopjem v okolici Križevci ugodno na prodaj. Poizve se pri Matija Horn, Boreci, p. Križevci pri Ljutomeru. M-1004

GORICE s cepljenim trsjem, s hišo in gospodarskim poslopjem na Vaneči prodam po ugodni ceni. Informacije: Lendavska 2, Murska Sobota. M-1012

PLINSKO PEC na zelena drva, čistilnice, valjarje za mletje, dolge 25 cm, prodam. Janez Rajh, mlin, Spodnja Sčavnica. M-1017

MOTORNO KOLO, 250 ccm, znamke »Hoffmann« (Box mašina) v odličnem stanju, prodam. Naslov v upravi lista. M-1020

MOTORNO KOLO »Victoria 200«, brezhibno, na nožni priklop, novejši tip, prodam tudi na obroke. Jože Benko, Tešanovci. M-1005

HISO z gospodarskim poslopjem in nekaj zemlje vzajem v najem. Ponudbe na oglasni oddetek pod »Posestvo«. M-1007

MLATILNICO MAY 90 v odličnem stanju, cena 400.000 din. Kupi lahko socialistični ali privatni sektor. Prodaj: Agencija Murska Sobota, Titova 11. M-1014

PREKLIC

Preključujem neresnične besede, katere sem izrekel zoper Nedok Mihaela iz Presike št. 8 in Čmager Jožico iz Nunske grabe. Franc Hriberšek, Presika.

RAZPIS

Komisija za razpis mest direktorjev podjetij pri Občinskem ljudskem odboru Murska Sobota razpisuje na podlagi 21. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov in njihovih organov (Ur. list FLRJ št. 52/57) mesto

direktorja

elektrotehničnega podjetja »BLISK« v Murski Soboti
Pogoji: elektroinženir ali tehnik s prakso v vodstvu podjetja ali visokokvalificirani delavec elektrotehnične stroke z vsaj petletno prakso v vodstvu podjetja.
Konfortno družinsko stanovanje zagotovljeno.
Kolkovane prošnje z opisom dosedanjega službovanja, pričevali o strokovni izobrazbi in potrdilom o nekaznovanju je vložiti najpozneje do 10. novembra 1958 pri Občinskem ljudskem odboru Murska Sobota. O-1015

Komisija za razpis delovnih mest pri ObLO Gornja Radgona razpisuje delovno mesto

ZDRAVNIKA SPLOSNE PRAKSE pri Zdravstvenem domu v Gornji Radgoni

Nastop službe 1. decembra 1958
Prejemki po ZJU in pravilniku
Stanovanje preskrbljeno O-1016

RAZPIS

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij ČZP »Pomurski tisk« v M. Soboti razpisuje delovno mesto

KOREKTORJA

V TISKARNI

Pogoji:
1. visokokvalificirani ali kvalificirani ročni ali strojni stavec ali
2. absolvent popolne srednje šole, ki dobro obvlada slovenski jezik.

Plača po tarifnem pravilniku podjetja

Nastop službe takoj

Pismene ponudbe poslati do 10. novembra 1958 na naslov: ČZP »Pomurski tisk«, Murska Sobota, Kocljeva 7

Obveščamo vse zainteresente, da smo prevzeli

ZASTOPSTVO

TOVARNE MOTORNIH KOLES TOMOS KOPER

in da prispe prva pošiljka KOLIBRIJEV 2. novembra 1958. Reflektanti pohitite!

Na zalogi bomo imeli stalno rezervne dele za vsa motorna vozila TOMOS, kakor tudi za TMZ in automobile TAM

TRG. PODJETJE »ŽELEZO« MURSKA SOBOTA

Na zalogi imamo omejeno

število

PUJSKOV

v teži od 20 do 25 kg za rejo, po zmernih cenah. Kmetovalci, pohitite z nabavo, dokler traja zaloga, ker pozneje pujskov za rejo ne bomo več prodajali!

Kmetijsko gospodarstvo Rakičan

Upravni odbor

Lekarne Ljutomer objavlja razpis delovnega mesta RACUNOVODJE

Plača po zakonu o javnih uslužbencih, položajna plača po pravilniku lekarne.
Nastop službe takoj. Rok prijave do 15. novembra 1958. O-1006

POMURSKI VESTNIK

Izdaja časopisno in založniško podjetje »Pomurski tisk« v Murski Soboti — Direktor in odgovorni urednik Jože Vild — Uredništvo: Murska Sobota, Stefana Kovača 16 — Telefon 138 — Uprava: M. Sobota, Kocljeva ulica 7 — Telefon: 57 — Oglasni in naročniški oddetek: Stefana Kovača 16 — Telefon 158 — Naročnina četrtletna 100, polletna 200, celoletna 400 dinarjev — Rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje — Tek. račun pri Komunalni banki, — 1-365 — M. Sobota, številka 605-70 — Tisk Pomurske tiskarne v Murski Soboti

Bojan Sinko

MRLIČ V AVTU

»Kako?« je vprašal Manzini. Onič je pričel govoriti o svojih ugotovitvah. Komisar je nevrno majal z glavo. Bila je podoba, da mu Oničev govor ni pogodu. Ze je hotel nekaj reči, toda v zadnjem trenutku se je premislil.

Vso noč ni zatisnil Peter Onič v svoji celici oči niti za hip. Naslednje jutro so mu sporočili, da je Syl Parkerjeva, ko je zagledala mrliča, prav tako izjavila, da mrlič ni njen oče, čeprav je imel na sebi njegovo obleko, perilo, dokumente itd.

Opoldne je doživel Peter Onič še eno presenečenje. Ko je použil svojo minešto, ki mu je še kar teknila, so se odprla vrata njegove celice. Na pragu se je pojavil dr. Peter Krauss. Za njegovim širokim hrbtom je spoznal Peter komisarja Manzinija. Ta je zašepetal Svicarju nekaj na uho, na kar je slednji spreговорil:

»Dragi Peter, prihajam kot tvoj rešitelj, čeprav nimam pri tem nobenih zaslug. Stvari so se namreč zasukale tako, da te bom čez nekaj minut pospremil na svobodo.«

Peter je od začudenja odprl usta. Ni bilo prvič v njegovem življenju, da se mu je zgodilo kaj takega. Zato je tudi molčal. Vedel je, da je molk pogosto, čeprav ne zmeraj, donosna naložba, ki se slej ko prej bogato obrestuje.

Dr. Krauss je stopil k Petru. Toplo in krepko mu je stisnil roko in vrh vsega se potrepjal po ramenu, čes: »Ce sem jaz zraven, je vse v redu!«

Tudi komisar je stopil sedaj iz sence na hodniku v celico. »Z vas je izbrisan ves sum,« je dejal, »in upam, da nam boste oprostili nevedčnosti, ki so nastale zaradi moje poklicne vneme. Priznati boste morali, zlasti ko vam bomo zaupali vse podrobnosti, da je bil zunanji videz močno proti vam. Upam, da vaše mnenje o tržaški kriminalni policiji ni preslabo.«

Peter bi skoraj mislil, da sanja. Vendar je na komisarjevo opravičilo odgovoril z zamahom roke.

Manzini mu je segel v roko in dejal:

»Obžalujem, morali boste ostati še nekaj dni pod našim nadzorstvom. Lahko se boste popolnoma neomejeno gibali, toda za zdaj moramo vedeti za sleherni vaš korak. Ko bo čas za to, se vam bomo še podrobneje opravičili. Do takrat pa, prosim, ne spražujte preveč, kaj se je zgodilo usodnega večera z vami. To bi lahko škodovalo vaši osebni varnosti.«

Onič je spoznal, da je bilo nespametno, če bi se upiral. Po resnem izrazu komisarjevega obraza je sodil, da se je preveč zapletel v zadevo, da bi lahko pobral šila in kopita ter nadaljeval svojo pot domov. Čeprav je bil še zmeraj dokaj zmeden, je sklenil, da se bo vdal v usodo.

Tako mu je svetoval tudi prijatelj Benedikt, ko sta zapustila mračno poslopje zaporov. V odgovor je Peter globoko vdihnil vase poletni tržaški zrak, ki mu je nekoliko zadišal po morski soli. To mu je brž pomirilo živce.

Peter Onič je bil zmeraj takšen. Če se je za nekaj odločil, ni več krenil z določene poti in četudi je vodila naravnost v prepad.

Ko se je Syl vrnila iz mrtvašnice v svojo pusto hotelsko stanovanje, je bila po eni strani vesela, da mrlič, ki so ji ga pokazali, ni njen oče. Po drugi strani pa je bila za očeta zelo v skrbeh. Usodnega večera ji je namreč oče po večerji rekel, da bi se rad nekoliko sprehodil sam samcat. Odsel je in potem ga ni videla več. Da se je odločil za samotni sprehod, se ji ni zdelo nič čudnega, saj je bila to njegova stara navada, ki se je doslej še zmeraj končala brez vsakršnih zlih posledic.

Globoko zamišljena je stala pri oknu in zrla na prosto, ko je zaslišala trkanje na vrata. Na njeno dovoljenje je vstopil hotelski sel. Izročil ji je brzojavko.

Odprla jo je in brala:

»Pridi Padova pension 'Perpetuum'. Stop. Oče.«

Syl ni dolgo oklevala. Po kratkem preudarku je poklicala hotelskega vratarja in ga vprašala po odhodu vlakov v Padova. Ni pa bilo nobenega, ki bi jo dovolj naglo pripeljal v Padova.

»Koliko bi potreboval za isto pot avto?« je vprašala.

»Ta več, drugi manj. Zavisi od vozila in šoferja.«

»Prosim, naročite mi takoj avto.«

Ko je deset minut pozneje hitela skozi hotelsko vežo, je pristopil k njej neznanec.

»Gospodična Parker?« je vprašal.

Prikimala je, ne da bi mu privoščila pogled. Toda neznanec ji je dejal, da ga pošilja komisar Manzini z nalogo, naj jo na potovanju spremlja. Policija da ji želi v njeni nesreči, ko so ji, kot kaže, ugrabili očeta, pomagati in varovati, je dodal.

Preden pa je prav stopila na pločnik, je prihitel hotelski vratar in ji sporočil, da jo kliče telefon.

»Zelo se mudi,« je brž vmešal neznanec, ki se je pred nekaj trenutki izdal za policista. »Menda ni niti nič važnega.«

»Ne verjamem,« je odvrnil vratar in jo odpeljal v telefonsko govorilnico.

Dvignila je slušalko. Neki neznan glas na drugem koncu žice ji je sporočal:

»Govorim iz direktorjeve pisarne. Sem prvi hotelski detektiv in počen sem o nesreči, ki vas je doletela. Kar vam moram sporočiti, je zelo resna zadeva. Mož, ki vas spremlja, vam je dejal, da je od policije, ali ne?«

»Da! Zakaj?«

»Ali ste se prepričali na policiji, da ne laže?«

»Ne. Zakaj?«

»Mož laže. Opazovale sem ga. Ze ves dan se potika tod naokrog. Prosim, počakajte pri telefonu. Če vas morda skozi steklena vrata opazuje, se pretvarjajte, kot da bi še govorili.«

Syl Parker je čakala s strahom v srcu. Minuta ji je bila daljša od večnosti. Nato je spet zaslišala detektivov glas:

»Tako je, kot sem vam rekel. Na policiji sploh ne vedo zanj. Ne vznemirjajte se! Pojdite k vratarju in ga zaradi videza počučite, kam naj za vami pošlje pošto. Tako bom imel dovolj časa, da si malce ogledam moža, ki vas nadleguje in ga primem za vrat, kot si zasluži.«

Syl je storila, kar ji je svetoval detektiv. Toda moža, ki se ji je hotel vsiliti kot spremljevalec, ni bilo nikjer več.

»Draga gospodična, prosim vas, da nujno upoštevate moj nasvet. Ne potujte v Padova,« jo je prepričeval detektiv. »Kaže, da vas resno ogroža tolpa zlikovcev in to takih, ki ne spoštujejo nobenih sredstev, če to zahteva njihova korist. Zdi se mi, da vas je hotel neznanec za vsako ceno odpeljati. Vedite, da se možje ne bodo zadovoljili z enim samim poskusom.«

Syl pa ni hotela na vsem lepem spremeniti svojega sklepa. Edino, na kar je pristala, je bilo, da jo bo spremljal član policije.

Razlika je bila le v tem, da ga je tokrat zares poslala policija.

Nekaj minut pozneje je zdrvela iz Trsta popolnoma nova limuzina. Čez pol ure ji je sledila še ena. V prvi sta sedela na prednjih dveh sedežih šofer in policist in na zadnjem Syl Parkerjeva. Potnika iz druge sta bila Peter Onič in dr. Benedikt Krauss. Iz previdnosti je pustil Peter svoj »vžigalnik« v Trstu.

Kakih petdeset kilometrov med Trstom in Padovo sta Onič in dr. Krauss dohitela prvo limuzino, ki se je morala ustaviti zaradi neke okvare. Brž sta stopila k mladi ameriški lepotici in njenemu spremljevalcu.

»Jugoslovani sem,« je dejal Onič Syl, ko je bil obred predstavljanja za njimi, »in zdi se mi, da vam bom v vaši nesreči lahko v pomoč, če bo potrebno. Verjemite mi, prosim, če vam rečem, da sovražim vsako vsiljivost.«

Zastrmela se je vanj.

»Nekje sem vas že videla,« je rekla.

»Da, gospodična Parkerjeva. Pred časom na bernski železniški postaji in predčerašnjim v Trstu.«

»Da, zares!«

Nemara se je spomnila, kako sta skoraj trčila drug v drugega v vrvežu pred hotelom.

VSA RAZPOLOŽLJIVA SREDSTVA ZA POTREBNE OBJEKTE

Podpredsednik OLO tov. Joško Slavič: »Čas je že, da vsa sredstva, ki jih imamo, vložimo v objekte, ki ne bodo samo reprezentančni, temveč bodo predvsem služili nadaljnjemu razvoju.«

V prejšnji številki smo objavili prvi del razgovora našega sodelavca z podpredsednikom OLO tov. Joškom Slavičem o nekaterih večjih problemih v zvezi s perspektivnim planom Pomurja. Danes objavljamo drugi del tega razgovora.

VPRAŠANJE: Tovariš podpredsednik, kako kaže s povezavo Pomurja z Mariborom, itd.?

ODGOVOR: Kar zadeva povezavo Pomurja z Mariborom, moram omeniti uporabo sedanje trase s popravki pri Lenartu in manjšimi na desnem bregu in eventualno tudi na levem bregu Mure. Tako bi bilo možno v nekaj letih dobiti solidno zvezo gornjega dela Pomurja in Goriškega. Spodnji del bi bilo mogoče urediti z izdelavo Linije Murska Sobota—Lendava in Radgona—Ljutomer oziroma po obstoječih cestah. Bolj zapleteno je vprašanje povezave z Ljubljano, kjer je tudi v predlogu posebej omenjena povezava preko Ptujja z ozirom na potrebo, da bi razbremenili mariborski most, kar bi prišlo v poštev tudi v primeru modernizacije trase v Mariboru.

Joško Slavič

skih gorje najbolj približala vsem štirim glavnim središčem Pomurja — v Murski Soboti, Radgoni, Lendavi in Ljutomeru.

Po mojem mnenju je treba poiskati takšno traso, ki bo zahtevala najmanj vzponov in se približala ekonomičnosti, t. j. najmanjšim gradbenim stroškom za čim večji promet. Po predlagani republiški varianti naj bi tekla ta trasa preko novega mostu v smeri Krog—Bučevce, Jamna in Grabinci, tam pa bi se priključila obstoječi povezavi Ptuj—Ljutomer. Ta varianta pa popolnoma zanemara vprašanje lendavskega kota, ki je po mojem mnenju prometno najbolj odrezan od ostale Slovenije in ki ga moramo rešiti kot prvega. Nezadovoljiva je taka rešitev tudi za Ljutomer, tako da je ta kraj bolj navezan na jug kakor na zapad. O tem bomo morali razmišljati in če že govorimo o potrebi gradnje mostov, potem je treba zgraditi mostove tam, kjer bodo prometno res nekaj pomenili. Z gradnjo mostu pri Bakovcih bi imelo gornje Pomurje tri mostove, spodnje pa nobenega na območju naše republike. Smatram, da bo treba o tem še temeljito razpravljati, ker se ti problemi tičejo vsega bivalstva našega okraja.

VPRAŠANJE: Omenili ste nekatere pojave v zvezi z raznimi javnimi gradnjami. Kaj bi lahko povedali o njih?

ODGOVOR: V zvezi z raznimi javnimi gradnjami moram opozoriti na nekatere pojave, ki so nekeje več ali manj moda. Mislim, da nima nihče ničesar proti temu, da imajo tudi razne ustanove primerne prostore, vendar pa ne morem mimo dejstva, da razne zbornice in zveze prihajajo stalno na dan s predlogi za gradnjo raznih dvoran in pisarniških prostorov. Čas je že, da vsa sredstva, ki jih imamo na razpolago, vložimo v objekte, ki ne bodo samo reprezentančni, temveč bodo predvsem služili nadaljnjemu razvoju. Predvsem mislim tu na strokovno solstvo, ki bi ga naj pospeševale zbornice in razne oblike podpore konkretnega razvoja, ne pa, da razpravljajo o pisarnah in načrtih, kako bomo kupovali stavbe za članarino, ki jo te institucije pobirajo. Proti takim pojavom bo treba nastopati povsod tam, kjer bi se pojavili, denar v take namene pa se ne bo smel odobravati. Tako delajo tudi v bolj razvitih okrajih, kjer bi denar v take namene lažje pogrešali. Sodi, da je treba o tem javno spregovoriti, ker se zopet bliža doba občnih zborov raznih ustanov, itd.

Avtomatizacija

TT PROMETA V POMURJU

Razgovor našega sodelavca z direktorjem podjetja za PTT promet v Ljubljani tov. Jožetom Gerbecem — Avtomatizacija TT magistrale Maribor—Ptuj—Ormož—Ljutomer—Murska Sobota—Lendava — Avtomatizacija soboške TT centrale

Ob otvoritvi novega poštnega poslopja v Ljutomeru, se je naš sodelavec razgovarjal z direktorjem podjetja za PTT promet v Ljubljani tov. Jožetom Gerbecem, ki mu je izjavil, da je ustrezen razvoj PTT službe tako v Pomurju kot drugje v Sloveniji mogoče le s pomočjo ljudske oblasti in gospodarskih činiteljev.

Dalje je tov. Gerbec dejal, da je nujno potrebno izboljšati PTT promet zaradi naglega razvoja gospodarstva, v Pomurju pa še posebej kakovost TT prometa. Omenil je polaganje telefonskega kabla, ki bo povezal celotno Dravsko dolino in ves industrijski bazen Mežiške doline.

meru, s katero lahko računamo do leta 1961. Omenil je tudi prve potrebne korake za avtomatizacijo TT prometa v Ptujju in dodal, da so ustrezni razgovori z občinskimi ljudskimi odbori za zidavo nove pošte že v teku.

Glede avtomatizacije soboške centrale je tov. Gerbec izjavil, da je nujno potrebno — v kolikor hočemo do leta 1961 ali v poznejših letih avtomatizirati soboško centralo —, da OBLO in OLO Murska Sobota zagotovita sredstva za gradnjo novega PTT poslopja v Murski Soboti. S tem bi po njegovem mnenju padla zadnja ovira za avtomatizacijo prej omenjene TT magistrale. Kakor zaneso, že tudi v Ormožu adaptirajo pre-

Soboške telefonistke — ne z Mariborom. Ta naloga bo veljala več sto milijonov dinarjev, omogočila pa bo brezhibno TT povezavo z Mariborom in Ljubljano. Prav v zvezi s tem pa je treba po sodbi tov. Gerbeca nujno povezati Maribor s Ptujem, Ormožem, Ljutomerom, Mursko Soboto in Doljno Lendavo. Za dobre lokalne in medkrajne zveze pa so predvsem nujni stavbeni PTT objekti v teh krajih. Omenil je otvoritev nove pošte v Ljutomeru, kjer so lokalni činitelji z razumevanjem podprli prošnjo podjetja za PTT promet. Tov. Gerbec je dejal, da smo tako z združenimi močmi naredili korak naprej k avtomatizaciji TT prometa v Ljuto-

me, s katero lahko računamo do leta 1961. Omenil je tudi prve potrebne korake za avtomatizacijo TT prometa v Ptujju in dodal, da so ustrezni razgovori z občinskimi ljudskimi odbori za zidavo nove pošte že v teku.

Ob koncu razgovora je tov. Gerbec omenil sedanje napore in bližnje obete za avtomatizacijo TT službe v Sloveniji in hkrati dejal, da brez večjih investicij ne bo moč doseči tiste stopnje napredka PTT službe, ki jo zahteva nagel razvoj našega gospodarstva.

B. S.

Povečana proizvodnja in proizvodnost slatinskega podjetja v Slatini Radencih

Na svoji zadnji seji so se člani Sveta za industrijo in obrt OLO Murska Sobota zelo pohvalno izrazili o poslovanju slatinskega podjetja v Slatini Radencih. Proizvodni plan podjetja za letošnje leto znaša 15 milijonov 500.000 steklenic mineralne vode, v prvem polletju pa so napolnili 8.800.000 steklenic. To pomeni, da so dosegli svojo letno plansko nalogo s 56,8% (lani v istem obdobju 52,5% ob za 1 milijon steklenic nižjem planu).

Torej so po podatkih, s katerimi razpolaga Svet za industrijo in obrt OLO, nalili v slatinskem podjetju v letošnjem prvem polletju 1.955.595 steklenic mineralne vode več kot v istem časovnem razdobju lani. To predstavlja povečanje za 15,7%. Za proizvodnjo lanskega prvega polletja so potrebovali 346

tisoč 214 delovnih ur, za proizvodnjo v letošnjem prvem polletju pa 372.425 ur, kar predstavlja povečanje za 7,6%. Ker je proizvodnja v letošnjem prvem polletju v primerjavi z istim časovnim razdobjem lanskega leta večja za 15,7%, je iz tega razvidno, da se je proizvodnost povečala takole:

- Lani v prvem polletju so nalili v eni uri 21.976 steklenic;
- letos v prvem polletju pa v eni uri 25.681 steklenic.

○ Primerjava teh dveh učinkov v eni uri daje povečano proizvodnjo za 7,6%.

V podjetju je bilo lani povprečno zaposlenih 305 delavcev, v letošnjem prvem polletju pa 328 delavcev, kar predstavlja povečano zaposlitev delovne sile za 7,6%, pri tem pa so se obravljene nadure v prvem polletju letošnjega leta v primerjavi s prvim polletjem

lanskega leta zmanjšale za 13.715 nadur. To zmanjšanje nadur je imelo za posledico povečano zaposlitev delovne sile, kar pa lahko smatramo glede na odvisno delovno silo v Pomurju samo kot pozitivno. Hkrati je podjetje prihranilo s tem, da ni izplačevalo 50% približno na uro, okrog bruto 350.000 dinarjev.

Podjetje je v letošnjem letu izpopolnilo premijski pravilnik in s tem spodbudilo delavce k čimvečjemu prihranku potrošnega materiala. Rezultat, dosežen v prvem polletju letošnjega leta je zelo ugoden, saj znaša prihranek na potrošnem materialu v primerjavi z lanskim letom 5.045.508 dinarjev več. Pomanjkanje embalaže v tem letu ni občutno zaviralo proizvodnje, vendar kaže, da se bo moralo podjetje oskrbeti zaradi stalnega povečanja proizvodnje z večjo količino embalaže. Nujno je tudi povečanje zmogljivosti, kar nameravajo doseči s predvideno rekonstrukcijo obrata Boračeva.

Dopisujte v POMURSKI VESTNIK!

OBCNI ZBOR SINDIKATA PROSVETNIH DELAVCEV OBCINE LJUTOMER

je bil minulo soboto. Iz poročil je bilo razvidno, da si je upravni odbor predvsem prizadeval za strokovno izobraževanje članstva in preko članstva vnašal nove učne in vzgojne metode v šolskem delu, zlasti, kar zadeva reformo solstva. Dalje je skrbel za materialna vprašanja, skrbel za razvedrilo članstva ter reševal mnoge tekoče naloge. Zastopnik OBLO in sekretar občinskega političnega vodstva se je zelo pohvalno izrazil o tem delu. Za glavne bodoče naloge si je novoizvoljeni odbor postavil načrtjen študij programa ZKJ in nove ukrepe, ki čakajo naše kmetijstvo.

nb

Jože Horvat je za preizkušnjo naredil 20 oljnih slik v treh urah

DEJANJE, KI SE ZDI POZNAVALCEM UMETNOSTI NEVERJETNO

Jože Horvat, slikar-amater, ki je doma v Murski Soboti, a živi v Nazarju v Savinjski dolini, se je predstavil javnosti z razstavo v Varaždinu. Potem je razstavljal tudi drugod, v Zagrebu in na Reki, namerava pa razstavljalji še v Trstu, a povabilo so ga celo v Pariz. Recenzent, ki je objavil svoj članek o Horvatu razstavi na Reki v Primorskem dnevniku, je zapisal, da je najbolj neposreden občutek, ki ga je vzbudila Horvatova razstava na Reki — strah. »Strah, ki te ob pogledu na te slike organsko veže, ki se globoko vlega na vse tisto, kar imenujemo čustva, občutja, misli, pojmovanja itd. Strah pred nečim, kar lahko povzroči menjave v človekovi psihi. In navsezadnje strah pred slikarjevo barbarsko govorico, strah pred »džingiskanstvom« njegovih umetnostnih razovor...«

V tem strahu je avtor omenjenega članka podvomil v umetniško zmogljivost Horvata, pomislil je na to, ali ta razstava ni očiten bluff, drzna, nedopustna prevara. Vprašal se je, ali Horvat sploh zna risati, na primer glavo, konja, človeka ali sploh kakšno figuro. Vprašal se je, ali zna ravnati z barvami, kajti Horvatove slike so brez figur in dimenzij, sploh brez vsega in so vse nekakšen »skavni usedež«. O tem je v skopih besedah govoril s Horvatom in je o tem razgovoru zapisal, da bi Horvatovi odgovori šokirali človeka z rahlimi živci. Horvat je odgovarjal približno takole: »Jaz sem edini slikar te vrste v Jugoslaviji. Jaz sem najboljši slikar v Jugoslaviji. Postavite na primer deset Murtičevih slik (Edo Murtič, ugled-

den hrvaški modernist mlajše dobe) in eno samo mojo, pa boste videli, da bodo ljudje gledali le mojo sliko.« Ob tem pa Horvat nima pojma o umetnostni zgodovini in ve le malo o slavni slikarjih. Tudi Piccassa pozna le po imenu. Sicer pa je otroško prepričan v to, kar zatrjuje in zato ga človek ne more imeti za ciničar in mu kaj takega zameriti.

Da bi se recenzent prepričal o tem, ali je Horvat res to, za kar se izdaja, je naredil poizkus. Dal je Horvatu vezane plošče, ki so za ta namen lahko nadomeščale platna, in barve. Horvat se je zaklenil v sobo in naredil »čudeže«. V treh urah je poslikal dvajset plošč, naredil je torej 20 oljnih slik v treh urah in vse takšne, kot smo jih vajeni videti na razstavah: pejzaže, idile, pokrajini-

ske in drugačne, veliko rož v vseh barvah, avtoportret, konja, ki se ves razpenjen vzpenja, ženo... Celo malo razstavo, ki bi po mnenju avtorja, ki ga navajamo, brez nadaljnjeje lahko bila publicirana.

»Stvar je bila jasna,« je zapisal recenzent. »Ali je Horvat genij ali norec.« Med obojimi namreč ni velike razdalje, čeprav je razlika ogromna. Tistih dvajset slik je recenzent pokazal uglednim umetnikom, ki pa kratkoma niso mogli verjeti tega, da so te slike nastale tako, kot jim je on povedal.

Ob tem omenja avtor kot zanimivost še dejstvo, da Horvata niso odkrili Slovenci, temveč Hrvači in da ga na Hrvaškem zelo dobro poznajo, medtem ko Slovenci komaj vedo zanj.

Natečaj slovenske drame na Delavskem odru v Ljubljani

Naše amaterske igralske skupine že dolgo vrsto let pogrešajo v svojem repertoarju izvirne slovenske dramske tekste s tematiko, ki je last našega časa, s tematiko, ki obravnava naše življenjske probleme. Ta repertoarna kriza je zelo občutna in jemlje amaterskim igralskim skupinam nekaj tiste sočnosti in neposrednosti, ki jo prinese popolnoma nehoti na oder vsak domači tekst.

Zato se je v letošnji sezoni odločil Delavski oder v Ljubljani, da razpiše natečaj za izvirno slovensko dramo, komedijo, enodejanko, mladinsko

sko in otroško igro. Ta akcija Delavskega odra pa ima širši namen, kot bi se zdelo na prvi pogled. Predpostavljamo, da danes v Sloveniji mnogo ljudi piše in ustvarja drame, ki so take ali drugačne kvalitete. Vemo, da ne pišejo te drame, komedije in enodejanke samo tisti ljudje, ki jim je pisanje poklic. Vemo, da jih mnogo piše iz ljubezni do tega dela in iz ljubezni do slovenskega gledališkega ustvarjanja. Toda ti ljudje, kot je že stara in žalostna resnica, pri nas nikjer ne morejo tega svojega dela plasirati. Malokdo se danes zanima za te tekste, za katere je očitno, da so pisani s srcem ne pa s potrebnim dramaturškim znanjem.

Delavski oder ob svojem razpisu, ki se bo zaključil 1. novembra tega leta, nima samo tega namena, da bi

poiskal, nagradil ali celo izdal najboljše dramski tekst, ki ga bo dobil. Ima namen, da poleg nagrad, ki so tri od 100.000 do 50.000 dinarjev, da s seminarjem, ki se bo organiziral pozneje pod vodstvom dramaturga ljubljanske Drame tov. Filipiča, pomaga tistim dramatikom, ki so dejjno pokazali veliko smisla za ustvarjanje dramskih tekstov, pa jim prihrani osnovega poznavanja dramske gradnje, da jim da strokovne nasvete, ki jim bodo v njihovem nadaljnjem delu mnogo koristili. Delavski oder upa, da se bo njegovemu razpisu odzvalo čim večje število dramatikov s svojimi dramami, ker ta natečaj interesira ne samo celotno amatersko gledališko javnost, ampak tudi dramatike same.

Še k petdesetletnici pisatelja Miška Kranjca „Kako se je na nas spomnil?“

»Poslušaj,« mi je dejala enajstletna sestrica in dvignila glavo iznad zvečka. Pisala je domačo nalogo. Poslušala sem radijsko oddajo Miška Kranjca za mladino: »Nekaj bi vam rad povedal«. Vedela sem, da nihče drugi ne more govoriti v jeziku našega človeka, da nihče ne more opisati misli, želja in bridkosti prekmurskega otroka, kdor sam ni bil ta otrok, kdor ni čutil bede bremena življenja in silnega hrepenenja po svetlih, sončnih dneh, želje po belem kruhu, po bonbonih in slaščicah, želje po novi obleki in čevljih, po plašču, ki ga je pozimi imel le otrok iz bogate hiše. Da tega otroka je znal opisati samo Miško Kranjec, ker je bil sam ta otrok.

Molčala sem in gledala Anico, ki je stopila do radia ter z žarečimi očmi poslušala, vzklikala, se smejala in pritrjevala, ko je Kranjec govoril o otroku, ki je povsod odveč, ki je sam doma z majhnimi bratci in sosterimi opravili oziroma naročili mater in s silno željo — biti prost, se igrati in skakati.

»Kdo se je le na nas spomnil?« je nenadoma zase dejala. »Pri nas je ravno tako, mar ne?« se je obrnila k meni. »Naša mama nam prav toliko tega naroči, prav tako moramo paziti na majhne otroke, na kure, na svinje in na sto drugih stvari. Mi prav tako hodimo od hiše do hiše. Kako je ta človek vse to vedel? Ni in ni mogla razumeti, da bi nekdo dobesedno govoril o našem domačem vzdušju, o

nas otrocih, o našem načinu življenja. Ko je bila oddaja končana, sem ji govorila o Mišku Kranjcu, ki nam je pravzaprav sosed, o katerem je že slišala, ga še nikoli ni tako neposredno doživela. Naše življenje zato tako dobro pozna, ker je tudi sam tako živel in delal. »Tudi jaz bi rada pisala o nas,« je rekla, »samo tako lepo ne bi nikoli znala kot Miško Kranjec.«

»Si slišala, da je bil tudi on nekoč Mišček, ki je tako živel in delal kot ti, pa je iz njega zrasel Miško in tudi Anica bo še postala Ana, če bo tako pridna, kot je bil Mišček.« Ob tem se je zopet zamislila in videla sem, da jo je oddaja zelo prevzela.

Drugi dan sem ji kupila zvešček, kamor je v kratkih stavkih beležila vse o štiriletnem bratcu Marjanu.

Kako potem Miška Kranjca ne bi sprejel prekmurski človek, če ga je tako živo začutil 11-letni otrok? Res pa je, da mora to biti mali prekmurski človek, tisti, ki mu je Kranjec posvetil vsa svoja dela, ki je tako živel, hrepenel, upal in ljubil, kakor pisatelj sam. Ta se bo našel v njegovih delih in se bo čutil: »Kako se je Miško Kranjec prav name spomnil, pa še pomislil ne bo, da smo to vsi, ki hodimo po Kranjčevih poteh, združeni v enem samem človeku.

C

ZA SPOMIN BO OSTAL SIMBOL ČASA — ATOMIUM

Končana 50. svetovna razstava v Bruslju

Opolnoči v noči od sobote na nedeljo so v Bruslju zaprli svetovno razstavo, ki je trajala šest mesecev in jo je obiskalo 41 milijonov ljudi. Belgijci so porabili za to razstavo 50 milijard frankov. Dobili pa so za 41 milijonov vstopnic po 20 in 30 frankov okrog eno milijardo frankov, ne glede na različne druge prireditve »vesele Belgije«, razne privlačnosti, carine itd. Poleg tega je dobilo glavno mesto Belgije 1000 novih stanovanjskih hiš, 800 pa so jih adaptirali. Tako je Bruselj edino evropsko središče, ki ne pozna stanovanjske stiske.

Razstava je pokazala sadove človeškega ustvarjanja v zad-

njih desetletjih in je bila v znamenju miroljubnih teženj narodov in njihovega prizadevanja, da bi utrdili medsebojno prijateljstvo in sodelovanje. Bruslju pa bo za vedno ostal atomium, ki je spomenik človeških prizadevanj za mir in napredek. Ta simbol naše atomske dobe je 165 milijardna povečava kovinskega kristala z atomi.

Vsaka od 30 dosedanjih svetovnih razstav je imela svoj stil in svoje simbole. Vendar je le trem takim razstavam uspelo ustvariti stalne simbole, ki so se ohranili. To so kristalna palača v Londonu, ki je bila projektirana 1854. leta, Eiffelov stolp v Parizu, postavljen 1889 leta in Atomium v Bruslju letošnjega leta.